

CUMHURİYET, HÜRRİYET ve SABAH Gazetelerinin Geleneksel Gazetecilik ve İnternet Gazeteciliği Bağlamında Karşılaştırılması

ÖZET

Kitap, dergi, gazete gibi basım teknolojisine veya radyo ve televizyon gibi elektro-manyetik teknoloji üzerine kurulu araçlara dayalı kitle iletişimi,geçtiğimiz yüzyılın sonlarında İnternet'in keşfi ile yeni ve farklı bir boyut kazanarak modern şeklini almıştır. Nerdeyse bütün sektörlerde kullanılır hale gelen internet teknolojisi 20. yüzyılın sonunda medya sektörünün de ilgisini çekmiştir. Medya yöneticileri daha ucuz ve daha fazla kitleye haber sunma olanağı sağlayan interneti etkin bir şekilde kullanarak gazetelerini internet üzerine taşımışlardır. Bu durum yeni bir kitle iletişim aracı olan internet gazeteciliğini ortaya çıkarmıştır.Bu çalışmada, geleneksel gazeteler ile internet gazeteleri karşılaştırılarak, internetin gazetecilik için sağladığı avantajlar ve dezavantajlar tespit edilmiştir.

Bu bağlamda, Türkiye'nin en çok okunan;*Cumhuriyet*, *Hürriyet* ve *Sabah* geleneksel gazeteleri ve internet gazeteleri, 10 gün süreyle karşılaştırılarak incelenmiştir.İncelemede özellikle geleneksel ve internet gazetelerinin, gündem, siyaset,politika, ekonomi, kültür- sanat ve köşe yazarı sayfalarına girilen haber ve fotoğraf sayıları tespit edilerek karşılaştırmalar yapılmıştır. Ayrıca, internetin gelişimi ile birlikte ortaya çıkan haber portalları ve televizyonların internet sayfaları da incelenerek gazetecilik açısından değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, Türkiye'de internet gazeteciliğinin gelişim aşamasında olduğu, sağladığı olanaklar ile birçok anlamda geleneksel gazeteciliği etkilediği tespit edilmiştir

Anahtar Kelimeler: internet, geleneksel gazete, internet gazetesi,iletişim teknolojisi

GİRİŞ

Küreselleşme sürecinin hızlanmasıyla birlikte yeni iletişim teknolojilerinin de hızla gelişmeye başlaması habercilik alanında bir değişim sürecini beraberinde getirmiştir. Söz konusu değişimler Türkiye'yi de etkilemiş, özellikle 1980'li yıllardan itibaren medya dışı alanlarda birikmiş sermayenin medya sektörüne girmesi, ileri teknolojinin yakından izlenmesini mümkün kılmıştır. 1990'lardan itibaren de özel radyo ve televizyon yayınlarının başlamasıyla medya, ekonominin önemli bir sektörü haline gelmiş, bu süreçte, yabancı ortaklıklar, sayısal yayıncılık ve internet yayıncılığı gibi habercilik sürecini etkileyen gelişmeler yaşanmıştır. Medyanın sermaye yapısındaki ve teknolojisindeki değişimler de geleneksel habercilik süreçlerini etkilemiştir. Bu süreçlerdeki değişimler hem izleyici/okuyucunun hem de haber çalışanlarının haber olgusuyla geleneksel ilişkilerini değiştirmiştir. Tüm bu gelişmeler, yeni

teknolojiyi yakından takip eden ve teknolojiye büyük yatırım yapan medyanın habercilik pratiklerinde yakından incelenmesi gereken değişimlere neden olmuştur.

Medya ve bilişim sektörlerinin birleşmesiyle ortaya çıkan yeni iletişim teknolojileri bütünleşik bir medya sunmaktadır. Bilgi, iletişim, medya sektörlerinin bilgisayar ve ağ teknolojisiyle birleşmesinden meydana gelen bu sanal yayıncılık ortamı, gazete, radyo, televizyon gibi geleneksel medyalardan farklı olarak karşılıklı etkileşimi ve kişisel yayıncılığı mümkün kılmaktadır. Yeni medya adı verilen bu sanal ortam, kimi çevrelerce internet ile özdeşleştirilse de cep telefonları, sayısal televizyon, uydu iletişimi, interaktif televizyon, sanal gerçeklikler (VR), bilgisayar oyunları gibi açılımları nedeniyle bu tip sınırlamalara gelemeyecek kadar kapsamlıdır. Gözlemlenen, yeni medyanın tanımlanmasında sınırların tam anlamıyla çizilmiş olmadığıdır. Sanal ortam geleneksel iletişim araçlarının iç içe geçmesi anlamında bir değişime neden olmaktadır. Bu sanal ortamda yapılan gazetecilik de sanal gazetecilik, internet gazeteciliği ya da on-line gazetecilik gibi adlar almaktadır. Sanal ortam, haberin hem görüntüsüne hem sesine hem de metnine ulaşmayı olanaklı kılmaktadır. Böylece, haber verme açısından gazetelerdeki yer sınırı, radyo ve televizyonlardaki süre sınırı ortadan kalkmaktadır.

Yeni iletişim teknolojileri okuyucu/izleyiciye habere ulaşma, haberi alma/elde etme noktasında yeni seçenekler sunmaktadır. Kullanıcı, daha çok habere ulaşıp daha ayrıntılı bilgilenme imkanı elde etmektedir. Ayrıca, internet ortamında bir haberin metni yanında, sözkonusu haberle ilgili fotoğraf, ses, hareketli görüntü gibi öğelere ulaşmak da mümkündür. Bunun yanı sıra kullanıcı, haberle ilgili linklere de kolayca ulaşabilmekte ve isterse habere yorum yazarak geri bildirimde bulunabilmektedir. Yeni medya gazetecilere de mesleklerini icra ederken yeni olanaklar sunmaktadır. Gazeteci, sanal ortamda bir olayla ilgili bilgi ve belgelere daha kolay ve hızlı ulaşabilmekte, veri tabanlarından gerekli araştırmaları daha kolay yapabilmektedir. Ayrıca, hazırladığı haberi gazetesine sayısal ortam aracılığıyla daha çabuk ulaştırabilmektedir. Öte yandan, yeni iletişim araçlarına erişimin daha pahalı olması, satın alma gücü düşük ve yeni teknolojiye erişemeyen kesimleri sanal ortamdan dışlamaktadır.

Yeni iletişim teknolojilerine erişim de tek başına bir anlam taşımamaktadır. Kullanıcının her türlü habere hızla ve zahmetsiz biçimde ulaşacağını savunan web sayfalarının çoğu, birbirinin içeriğini kullanmaktadır. Bu durum bir yandan telif hakları alanında yeni bir hukuksal sorunlar alanı yaratırken, diğer yandan da web de niteliğin nicelik kadar çeşitli olmadığını göstermektedir. Yeni iletişim teknolojilerindeki en önemli öğelerden biri de etkileşimdir. Bu teknolojiye okurun, haberle ilgili düşüncelerini anında iletebilme olanağı vardır. Ancak, aynı teknoloji, okur-izler kitlenin gözetiminin ve denetiminin artırılmasına da olanak tanımaktadır. Öte yandan, yeni iletişim teknolojilerinin yaygınlaşmasıyla otomasyon artmakta ve haber emekçileri daha nitelikli olmaya zorlanmaktadır. Artık haber çalışanları, haber toplayıp yazma, fotoğraf çekme gibi mesleki bilgilerin yanında bilgisayar kullanımı, belirli yazılımları iyi biçimde kullanabilme, belirli düzeyde yabancı dil bilme ve teknolojik gelişmeleri yakından izleme durumundadır.

Habercilik açısından dönüşümlerin yaşandığı bu süreçte, bir yandan gazetelerin basılı nüshaları sanal ortama aktarılırken diğer yandan da yeni bir iletişim aracı olarak internet haber portalları ortaya çıkmıştır. Sürecin ilerleyen aşamalarında basılı gazetelerin yok olacağı ya da yeni medyanın yurttaş gazeteciliği gibi yeni habercilik uygulamalarını ortaya çıkarması nedeniyle gazetecilik mesleğinin yok olacağı yönünde tahminler yapılmaktadır. Dolayısıyla sanal gazetecilik, habercilik açısından incelenmesi gereken yeni ve önemli bir alan olarak ortaya çıkmaktadır.

Çalışmanın Konusu ve Önemi

Bu çalışmada, geleneksel gazetecilikle sanal gazetecilik karşılaştırılmıştır. Böylelikle bilgisayar ve ağ teknolojilerinin hem gazeteciliğe sunduğu olanaklar hem de gazetecilik mesleği açısından yarattığı sorunlar değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme, gazetecilik mesleğinin günümüzdeki durumunu ortaya koyma ve meslekteki dönüşümlerden yola çıkarak gelecekte alacağı biçimi kestirmede önemlidir. Çünkü iletişim konusunda akılcı politikalar oluşturabilmek, hem var olanı iyi kavramakla hem de geleceğin alacağı biçimi bugünden tasarlamakla mümkündür.

Çalışmanın Varsayımı ve Hipotezleri

Gelişen iletişim teknolojileri iletişim alanında toplumsal üretim ve tüketimin şeklini değiştirmeye başlamıştır. Bu çalışmada, internetin, 'geleneksel' iletişim tekniklerini dönüşüme uğratarak, yeni oluşumlarla iletişim alanını yeniden şekillendirmeye başladığı varsayımından yola çıkılmıştır. Çalışmanın konusunu, geleneksel gazeteciliğin internet gazeteciliği ya da sanal gazetecilik olarak adlandırılan habercilik türüne dönüşmesi oluşturmaktadır. Dolayısıyla, araştırmada internet gazeteciliğinin geleneksel gazetecilikle arasında ne gibi farklar bulunduğu betimlenmesine çalışılmıştır.

Çalışmanın Yöntemi ve Örneklemi

Çalışmada, internet gazeteciliğinin gazetecilikteki haber toplama, yazma ve dağıtım süreçlerini nasıl değiştirdiği sorusuna yanıt aranmıştır. Bu amaçla, veri toplamada içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Geleneksel gazeteler ve bu gazetelerin internet portallarındaki haber ve fotoğraf oranları içerik analizi yöntemiyle nicel olarak belirlenmiş ve karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

İnternete taşınan gazetelerin içeriklerindeki değişimleri belirleyebilmek için *Cumhuriyet*, *Hürriyet*, *Sabah* geleneksel ve internet gazetelerinin (10 Kasım-19 Kasım 2018) 10 günlük nüshaları karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Örnek olarak ele alınan gazetelerin internet sayfaları ve geleneksel gazetelerindeki haberler ve bu haberlere ilişkin fotoğraflar, gündem ve politika, ekonomi, kültür- sanat ve köşe yazısı/yorum yazıları başlıkları kapsamında 10 günlük sürede takip edilerek sayısal oranları çıkartılmış ve karşılaştırılarak değerlendirilmiştir.

Bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde geleneksel gazetenin ve gazetecinin tanımı yapılarak, tarihsel süreç içerisinde nasıl biçimlendiği anlatılmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde ise İnternet gazeteciliğinin gelişimi, sunmuş olduğu olanaklar, işleyiş yapısı ve yapısal oluşumu, geleneksel gazete üzerindeki etkileri konusunda bilgiler sunulmuştur. Üçüncü bölümde ise geleneksel gazetelerle internet gazeteleri karşılaştırılmış, incelenen örnek gazetelerden elde edilen bulgular değerlendirilmiştir. Bu bölümde *Cumhuriyet*, *Hürriyet*, *Sabah*'ın basılı nüshaları ve internet gazeteleri karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

GAZETE VE İNTERNET TEKNOLOJİSİ

20. yüzyılın son çeyreğine damgasını vuran ve tarihsel açıdan – tarım ve sanayi devrimlerinden sonra - üçüncü bir devrim olarak nitelendirilen internet ya da daha genel bir tanımlamayla iletişim ve bilgisayar teknolojilerinde ortaya çıkan hızlı gelişmelere tanık olunmaktadır. Bu gelişmelerle birlikte internetin hızlı ve kapsamlı bir şekilde etkisini arttırması, onu bir teknolojik yenilik olmanın ötesine taşımaktadır. İnternetin teknolojik özellikleri sayesinde küreselleştirici bir etkiye sahip olması, 1970'li yıllarda hızlanan “küreselleşme”, “enformasyon çağı”, “sanayi sonrası toplum” tartışmalarının da merkezinde yer almasına neden olmaktadır. Bu nedenle, bilgisayar ve iletişim teknolojilerinin gelişim sürecini 1970'li yıllarla birlikte ortaya çıkan makro gelişmelerin dışında değerlendirmek olanaklı değildir. Toplumsal yapıda meydana gelen makro alanlardaki yeni oluşumlar alt düzeylerde yer alan internet gibi mikro alanlara dahi etki etmiş ve yeni kavramların ve terimlerin gelişmesine zemin hazırlamıştır. Bu kavramların başında, geleneksel olarak kağıda basılan gazetenin, sanal ortamdaki karşılığı olan internet gazetesi kavramı gelmektedir.

Gazeteler böylece iki koldan okuyucusuna seri bir şekilde haber vermeye başlamıştır. Ve artık internet gazetesi toplumsal yapıda yerini alarak işlerlik kazanmaya başlamıştır.

Birçok alanda gelişim gösteren internet, gazetecilik alanında da gerçekleşen değişimde etkili olmuştur. Geleneksel gazeteciliğin değişen yüzü olan internet gazeteciliği ile ilgili araştırmalara değinmeden önce, geleneksel gazeteyi tanımak ve anlamak gerekmektedir. Bunun için bu bölümde kısaca geleneksel gazetenin tanımı hakkında bilgi verilecektir.

GAZETENİN TARİHSEL GELİŞİMİ

GAZETE

Tarihsel süreç içerisinde günümüze kadar gazetenin birçok tanımı yapılmıştır ve hâlâ da bu tanımlama çalışmaları devam etmektedir. En genel anlamıyla gazete, dünyada gelişen olayları okuyucu kitlesine aktarmak, okuyucuyu bilgilendirmek, okuyucunun siyasi, fikri, içtimai ve iktisadi alanlarda ilerlemesini sağlamak amacıyla günlük olarak yayımlanan bir haber kaynağıdır (Akt: Gezmen, 2002: 3). Gazetenin, bazı düşünür ve liderler tarafından da tanımları yapılmıştır. Bu düşünürlerden olan Napolyon Bonaparte (Başkut,1967: 7). gazeteyi şöyle tanımlamıştır; *“Hükümetin kararlarını destekleyen onun istediği şekilde hareket eden, onun yasakladığı konulara dokunmamakla vatani görevini yapan bir matbuadır.”* Napolyon’un gazeteyi hükümetin bir propaganda aracı gibi görentanımına karşılık, Mustafa Kemal Atatürk ise gazeteyi şöyle tanımlamaktadır: *“Matbuat milletin umumi sesidir. Bir milleti tenvir ve irşatta, bir millete muhtaç olduğu fikri gıdayı vermekte, hulasa bir milletin hedefi saadet olan istikameti müşterekede yürümesini teminde matbuat, başlı başına bir kuvvet bir mektep bir rehberdir.”* (1967:7).

Ahmet Emin Yalman (1967: 7) gazete için; *“Günlük Olaylara ilişkin haberleri, bunlara ilişkin yorumları kapsayan, bir haftayı aşmayan aralarla, çokça basılan ve belirli bir bedel karşılığında isteyenlere satılan bir yayım aracıdır.”* derken; Rus Lider Lenin (1967:7) gazeteyi; *“İhtilalin en kuvvetli silahıdır”* şeklinde değerlendirmektedir. İlhan Selçuk ise (1967:8) gazete için, *“Tarihin ilk müsveddesidir.”* şeklinde bir tanım yapmaktadır.

Bu tanımlamalardan birisine TDK’nın Türkçe Sözlüğü’nde (1992:527) rastlanmaktadır. Buradaki tanıma göre gazete: *“Her türlü okura politika,ekonomi kültür ve daha başka konularda haber ve bilgi vermek üzere belirli zaman aralıklarıyla çıkarılan, büyücek boyutlu basılı kâğıttır”*. Görüldüğü gibi,TDK, gazeteyi basılı bir kâğıt olarak tanımlamaktadır.

GAZETECİ

1952 yılında kabul edilen *Basın İş Kanunu*’nun 1. maddesinde gazeteci aşağıdaki gibi tanımlamıştır: *Bu maddenin 1952 tarihli ilk halinde, "Bu kanun hükümleri Türkiye’de yayınlanan mevkutelerle haber, fotoğraf ajanslarında veya benzeri yayın müesseselerinde ve matbaalarında başmuharrirlik, muharrirlik, mesul müdürlük, yazı işleri müdürlüğü, istihbarat şefliği, muhabirlik,mütercimlik, musahhihlik, foto muhabirliği, ressamlık, karikatürcülük,istihbarat telsizciliği ve radyoculuğu, gazete müdürlüğü gibi her türlü fikir ve sanat işlerinde çalışan ve İş Kanunundaki "işçi" tarifi haricinde kalan kimselerle bunların işverenleri hakkında uygulanır. Bu kanunun şümulüne giren fikir ve sanat işlerinde ücret karşılığı çalışanlara (gazeteci) denir" hükmü yer almaktadır.* (BasınKanunu (Erişim)<http://www.byegm.gov.tr/basinmevzuati/kanunlar.htm>,2008).

Ancak bu madde de 1961 yılında 212 sayılı yasa ile değişikliğe gidilmiş ve gazeteci yeniden tanımlanmıştır. Bu yeni tanımda; *"Bu kanun hükümleri, Türkiye'de yayınlanan gazete ve mevkutelerle haber ve fotoğraf ajanslarında her türlü fikir ve sanat işlerinde çalışan ve İş Kanunu'ndaki "işçi" tarifi şümulü haricinde kalan kimselerle bunların işverenleri hakkında uygulanır. Bu kanunun şümulüne giren fikir ve sanat işlerinde ücret karşılığı çalışanlara gazeteci denir."* (Basın Kanunu. Erişim) <http://www.byegm.gov.tr/basinmevzuati/kanunlar.htm>, 2008).

İNTERNET

İnternetin Tanımı:

İnternet, bilgisayarları birbirine bağlayan, onları konuşturan, bu yolla insanların zahmetsizce elektronik nesne değişmesine olanak veren donanım ve yazılım teknolojisidir. İnternet, sanayi toplumundan bilişim toplumuna geçişin habercisi ve taşıyıcısı olan bir model olarak düşünülmektedir. İnternet bilimsel ve teknolojik gelişmenin önemli bir etmeni, taşıyıcısı, sürekli değişen, bilgi teknolojilerini değiştiren, giderek toplumu ve yaşamın tüm boyutlarını değişime zorlayan bir teknolojiler bileşimi olarak nitelendirilebilir. İnternette geç kalmak, telafisi mümkün olmayan sonuçlar doğurabilir; interneti çağdaş bir matbaa olarak değerlendirmek olanaklıdır. Dünya üzerinde internet kullanıcı sayısının arttığı görülmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İNTERNET GAZETECİLİĞİ

İnternet gazeteciliği, gazeteciliğin çeşitli yöntemlerinin kullanılarak insanların internet aracılığıyla bilgilendirilmesi şeklinde tanımlanmaktadır. (Gürcan, 1999: 18). Diğer bir söylemle, internet ortamında açılan haber servisi ve sayfaları internet gazeteciliği ya da haberciliği, "sanal gazetecilik" veya "on-line habercilik" gibi adlarla da anılmaktadır. Bilgisayar ağlarını kullanarak hedef kitlesine ulaşan gazeteler genel anlamda elektronik ya da sayısal (dijital) gazete şeklinde adlandırılmaktadır. Bu gazeteler içerikten okuyucuya, haber sunumuna kadar diğer gazetecilik tanımlamalarından (Radyo ve televizyon vb.) farklı bir anlam ifade etmektedir. İnternet gazetelerinin ortaya çıkmasıyla birlikte geleneksel gazetelerin, internet üzerindeki yayınlarına ulaşmakla birlikte internet üzerinde habercilik yapan haber sitelerine de rastlanmaktadır. Gazetelerin "elektronik gazete"ye" dönüştürülmesi için gösterilen çabaların altında haberlerin depolanması, arşivlenmesi, haber toplama, gönderme işlevi, dizgi ya da sayfa düzenlemesi gibi aşamalarının hızlandırılması, baskıya daha geç saatlerde girilerek en son gelişmelere ilişkin haberleri okura verebilme olanağının elde edilmesi gibi amaçlar yatmaktadır (Törenli, 2005: S.206).

Dolayısıyla ‘elektronik gazete uygulaması haber toplamadan işlemeye, baskıdan dağıtım kadar gazetenin tüm üretim aşamalarında yeni medya teknolojilerinin üretim hızını ve verimliliğini artırmanın yanı sıra elde edilecek bu yetenekle gerek işletme girdilerinde gerekse çalıştırılan personel sayısında tasarruf sağlamayı hedeflemektedir (2005: 206).

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı gibi internet, geleneksel gazeteciliği birçok alanda etkilemiş ve etkilemeye devam etmektedir. Türkiye’de yapılan bir araştırmaya katılan gazetecilerin yüzde 40’ı, diğer meslek guruplarının ise yüzde 60’ı internet gazeteleri karşısında kağıda basılı geleneksel gazetelerin gelecekte var olamayacağını düşünmektedir (Karaduman, 2003: 201). Bu bulgu internet gazetelerinin ne denli hızlı geliştiğinin ve geleneksel gazeteleri tehdit ettiğinin açık bir göstergesidir

İnternet Gazeteciliğinin Gelişimi:

İnternet gazetelerinin tarihi gelişimi incelendiğinde; internet haberciliğinin kökenini televizyondaki teletext yayınlarının oluşturduğu görülmektedir (Gürcan, 1999: 18). İnternet ile ortaya çıkan okuyuculara haber iletme olanaklarına hem geleneksel yöntemlerle yayın yapan gazeteler hem de haber ajansları hızlı bir biçimde uyum göstermişler, bunların hemen ardından ise internette yayın yapan haber siteleri ortaya çıkmıştır. (Karaduman, 2005: 145).

İnternet gazeteleri ilk olarak ABD’de kendisini göstermiştir. 1995 yılında sekiz büyük gazete; (*The Washington Post, New York Times, Daily Mirror, Herald Tribune* gibi) baskıya hazır gazete sayfalarını on-line olarak anında okuyucuya aktarmak amacıyla; Yeni Yüzyıl Yayın Ağı adıyla bir şirket kurarak haber yayıncılığında sanal dönemi örgütsel olarak başlatmışlardır (Gürcan, 1999: 32).

Türkiye’de internet gazeteciliği, dünyadaki gelişim sürecini yakından takip etmiştir. 1995’te dünyada başlayan internet gazeteciliği Türkiye’de 2 Aralık 1995’de *Zaman* gazetesinin internette yayın hayatına başlamasıyla gerçekleşmiştir. Türkiye’de internette yayın yapmaya başlayan ilk gazete olan *Zaman*, o tarihten itibaren köşe yazıları, güncel, politika, dünya ekonomisi, spor ve medya bölüm başlıkları adı altında yayın yapmıştır. Türk basınında internette ilk yayın hayatına başlayan dergiler ise *Aktüel* (Temmuz 1995) ve *Leman*’dır (Ekim 1995) (Gürcan, 1999: 45.).

Ulusal basında *Zaman*’dan sonra internet yayınına başlayan *Milliyet*’i, *Hürriyet* ve *Sabah* gazeteleri takip etmiştir (1999: 48). Bu gelişmeler Türk basınında yaşanan değişimin bir göstergesi olarak diğer gazeteleri ve dergileri de etkilemiştir. Bu değişim ve gelişim her geçen gün yerel basını da etkisi altına almıştır. Bu gelişim yerel basının gazetelerini internet yayıncılığına başlatmasıyla devam etmiştir. Birçok gazete 1995–1998 yılları arasında internet üzerinden yayın yapmaya başlamıştır. Türkiye’deki ulusal gazetelerin internet yayıncılığına başladığı tarihler Tablo 4’te görüldüğü gibidir. Tablo 4’te de görüldüğü gibi Türkiye’deki gazeteler dünyadaki gazetelere paralel olarak internet üzerinden yayına 1995 – 1998 yılları arasında başlamıştır.

Türkiye’de Ulusal Gazetelerin İnternette Yayın Hayatına Başlama Tarihleri

Gazete Yayın Tarihi

Zaman 2 Aralık 1995
Turkish Daily News 19 Mayıs 1996
Türkiye 9 Kasım 1996
Milliyet 26 Kasım 1996
Fanatik 25 Aralık 1996
Hürriyet 1 Ocak 1997
Sabah 1 Ocak 1997
Akşam 15 Eylül 1997
Yeni Yüzyıl 4 Mart 1998
Radikal 1 Mayıs 1998
Güneş 2 Nisan 1998
Cumhuriyet 7 Mayıs 1998
Milli Gazete 3 Ekim 1998

Kaynak: (Yedig, 2002: 44)

İNTERNET GAZETECİLİĞİNİN - GELENEKSEL GAZETECİLİKTEN FARKLARI

İnternet gazeteciliğinin geleneksel gazetecilik karşısında olumlu ve olumsuz yönlerinin bulunduğunu söylemek olanaklıdır. Geleneksel olarak tanımlanan yazılı basında, mesajın kamuoyuna iletilebilmesi için öncelikle iyi bir sermayenin olması, matbaanın kurulması ve gazetecinin istihdam edilmesi gerekmektedir (Çakır, 2007: 139). Bununla birlikte geleneksel medyada, haberlerin toplanmasını, işlenmesini ve yayına hazırlanmasını sağlayan yazı işleri ve haber merkezlerinin bulunması gerekmektedir (2007:193). Geleneksel medya, yerel, ulusal ve çeşitli ülkelerde bulunan muhabirleri aracılığıyla ve abone oldukları haber ajanslarından elde edilen haberlerle, sayfa sınırlılıklarını göz önünde tutarak, katı bir hiyerarşiyle örgütlenmiş yapıdadır.

Kamuoyu oluşturabilecek derecede öneme sahip haberleri seçmek ve yayınlamak gibi çok sayıda sıkıntıya sahiptir (2007: 139). Medyanın tekelleşmesiyle yönlendirilmiş, sansürlenmiş haberlerin yayınlanması; holding patronlarının promosyona, şans oyunlarına yöneldiği bir ortamda geleneksel medyanın gün içerisinde güncellenememesi, hız ve etkileşim yapısından yoksun olması gibi nedenlerin gelişim çağında olan internet haberciliğini, bir alternatif olarak geleneksel medyanın karşısına çıkarttığı bilinmektedir. Gazete, dergi, radyo ve televizyon gibi kitle iletişim araçlarının tümü, tekil ürünün veya programların hedeflenen kitleye dağıtıldığı, birden-çoğa (one-to-many) biçiminde çalışan iletişim ortamlarıdır.

Okur, dinleyici, izleyici, geleneksel medya ortamını tercih ettiği anda kendisine sunulan içeriği almak zorunluluğuyla karşı karşıya kalmaktadır. İnternet gazeteciliği ise meslekte önemli anlayış farklılıklarını beraberinde getirmiştir. İnternetin yaygın olarak kullanılmaya başlanmasıyla birçok alanda web sitesi hizmete sunulmuştur. Milyonlarca kullanıcısı olan sanal ortamda hemen hemen her konuda bilgiye ulaşmak olanaklıdır. Ayrıca kullanıcılar, hızlı olması nedeniyle günlük gazeteleri kısa sürede sanal ortamda tarayabilmekte ve son dakika haberlerini takip edebilmektedirler. Bu olanaklar, okuyucuyu internet gazetelerine yönlendirmektedir. İBS'nin Türkiye'de internet kullanıcılarına yönelik yaptığı araştırmada, "sanal gazetecilik hakkında bilgi sahibi olanların" oranı yüzde 82, internette gazete okuyanların oranı ise yüzde 60 olarak belirlenmiştir (2007, 139). Bu araştırmadan da anlaşıldığı üzere internet haberciliği, televizyon bültenlerinden daha hızlı hareket ederek, enformasyonu internet haber portalında sunabilmektedir. Habere hızlı erişim olanağı, okuyucuları internet gazetelerine yönlendirmektedir. İnternet gazetelerinde haberler anında çevrimiçi olarak yayınlanmaktadır. Bu durum internet gazeteciliğini daha cazip hale getirmektedir. Çünkü geleneksel gazeteler bu haberleri en erken ertesi günkü baskısında yayınlatabilmektedirler.

Gazeteci Açısından

- 1-Haberi Hızlı Bir Şekilde Yayına Sunabilme
- 2-Habere İlişkin Bilgilere Kolay Erişim
- 3-Haberin Farklı Formatlarda Sunumu
- 4-Ses ve Video Dosyalarının Kullanımına Olanak Sağlama
- 5-Gazeteciler Arasında İnteraktif İletişim Olanağı
- 6-Arşivleme ve Arşive Ulaşımında Kolaylık
- 7-Okuyucunun Sayısal Oranına Ulaşım Olanağı
- 8-Habere İlişkin Ek Metinler Sunma Olanağı

Okur Kitle Açısından

- 1-Habere Hızlı Erişim Olanağı Tanınması
- 2-İnteraktif Geri Besleme
- 3-Daha Fazla Enformasyona Ulaşabilme Olanağı
- 4-Ücret Açısından Sunduğu Olanaklar
- 5-Gazete İşletmecisi Açısından
- 6-Kâğıt Kullanımının Olmaması
- 7-Matbaa İhtiyacının Olmaması
- 8-Dağıtım Kolaylığı
- 9-Daha Ucuza Daha Fazla Reklam Sunma Olanağı

ÜÇÜNÇÜ BÖLÜM

ÇALIŞMADA ÖRNEKLEM KAPSAMINDA ELDE EDİLEN BULGULAR

ÖRNEK GAZETELER HAKKINDA GENEL DEĞERLENDİRME

Cumhuriyet Gazetesi

Cumhuriyet, Türkiye’de yayın hayatını sürdüren günlük siyasi bir gazetedir. Bu gazetenin kuruluş tarihi 7 Mayıs 1924’tür. Yunus Nadi’nin önderliğinde kurulan gazetenin günümüzdeki günlük tirajı 70 bin dolaylarındadır. Günlük 20 sayfa olarak yayınlanan gazetenin, gündem, politika, ekonomi, dış haberler, kültür sanat, televizyon ve spor sayfalarının yanı sıra birçok köşe yazarı da gazetede köşe yazmaktadır.

Ayrıca *Cumhuriyet* çeşitli günlerde çeşitli konularla ilgili özel sayfalar yayınlamakta, haftanın bazı günlerinde ise okuyucularına kitap vb. ekler sunmaktadır. Gazete, iletişim teknolojilerinin gelişimine paralel olarak 7 Mayıs 1998 tarihinde internet yayınına başlamıştır. www.cumhuriyet.com.tr uzantılı web adresinden internet yayıncılığı yapan gazete, sayfasında oluşturduğu haber portalı sayesinde okuyucusuna güncel haberler iletmektedir.

Gazete, iletişim teknolojilerinin gelişimine paralel olarak 7 Mayıs 1998 tarihinde internet yayınına başlamıştır. www.cumhuriyet.com.tr uzantılı web adresinden internet yayıncılığı yapan gazete, sayfasında oluşturduğu haber portalı sayesinde okuyucusuna güncel haberler iletmektedir. *Cumhuriyet*, kendi muhabirlerinin haberler dışında ajans haberlerinden de yararlanmaktadır. Ajanstan gelen haberler düzenlenerek *Cumhuriyet*’in internet gazetesinde ve geleneksel gazetesinde yayınlanmaktadır. *Cumhuriyet*’in geleneksel gazetesinde çalışan muhabirlerinin dışında internet gazetesinden sorumlu yayın yönetmeni ve sorumlu haber editörleri de bulunmaktadır. *Cumhuriyet*, geleneksel gazetesinden farklı olarak internet gazetesinde okuyucusuna farklı açılımlar sunmuştur. Bu açılımlardan bazıları şöyledir:

Son dakika: Teknolojik olarak geleneksel gazetenin yapamadığı son dakika haberciliğini *Cumhuriyet* gazetesi, internet portalında yapmaktadır. Bu bölümde genel olarak ajanlardan gelen haberler anında okuyucuya ulaştırılabilmektedir.

Çalışma Yaşamı: *Cumhuriyet*’in geleneksel gazetesinde olmayan ‘Çalışma Yaşamı’ bölümünde daha çok esnafı, memuru, işçiyi ve sendikaları ilgilendiren haberler yayınlanmaktadır.

Tarım: Bu bölümde çiftçileri ilgilendiren haberler sunulmaktadır.

Olaylar ve Görüşler: Gündemle ilgili görüşlerin yer aldığı bir bölümdür. İnteraktif iletişimin söz konusu olduğu bu bölümde, okuyucunun görüşlerine ve yazılarına da yer verilmektedir.

Okurun Seçimi: Bu bölümde *Cumhuriyet* gazetesi okurları haber ve yorumlara oy verebilmektedir. Oylama sonuçları günlük ve aylık olarak değerlendirilmektedir. Gazete, buradan okurun en çok hangi haberlerle ilgilendiğini tespit edebilmektedir. Ayrıca okurun haberle ilgili yorumlarını da değerlendirebilmektedir.

Dosyalar: Gazete, bu bölümde belirli konularla ilgili hazırlanan yazı dizilerini yayınlamaktadır.

Belge Arşivi: *Cumhuriyet* gazetesi, belge arşivi bölümde herhangi bir konu ile ilgili yapılan araştırmaları okuruna iletmektedir.

Yukarıdaki bilgiler doğrultusunda düşünüldüğünde, *Cumhuriyet*'in, geleneksel gazetesinde yer verilemeyen haber ya da araştırmaların internet gazetesinde yayınladığı görülmektedir. Bu durum gösteriyor ki okuyucu, internet gazetesi aracılığıyla daha fazla bilgiye ulaşmaktadır. Geleneksel gazetenin teknolojik olarak olanak veremediği son dakika haberciliğini, internet gazetesi sayesinde yapabilen *Cumhuriyet*, habercilikteki hız kavramını internet gazetesi sayesinde gerçekleştirebilmektedir. *Cumhuriyet* gazetesinin, incelendiği günler boyunca internet gazetesi ve geleneksel gazetesi üzerine yapılan karşılaştırmalı, gündem ve politika, ekonomi, kültür ve sanat, köşe ve yorum yazıları kategorilerinde haber ve fotoğraf analizi sonuçları Tabloda ki gibidir.

Tablo incelendiğinde, *Cumhuriyet*'in geleneksel gazetesinde incelenen haberlerle ilgili günlük 59 ortalama 72 haber yayınladığı, internet gazetesindeki haber ortalamasının ise 53 olduğu görülmektedir. *Cumhuriyet*'in geleneksel gazetesinde yine bu haberlerle ilişkilendirilen günlük ortalama 40 fotoğraf yayınlanırken, internet gazetesinde günlük ortalama fotoğraf sayısı 55'tir. Tablo da anlaşıldığı üzere *Cumhuriyet*, internet gazetesinde yeni açılımlar yaratmasına rağmen haber sayısı bakımından geleneksel gazetesinde yayınlanan haber sayısı oranına ulaşamamıştır. Ancak *Cumhuriyet*'in internet gazetesinde geleneksel gazetesine oranla daha fazla fotoğraf yayınlanmıştır. İnternet yayıncılığına yeni başlayan gazetenin, her geçen güne oranla haber sayısını artırdığı gözlemlenmektedir.

Cumhuriyet Gazetesinin Geleneksel ve İnternet Gazetesindeki Haber ve Fotoğrafları Bazı Kriterlere Göre Değerlendirilmesi:

1-Gündem ve Politika Haberleri

2-Ekonomi Haberleri

3- Kültür ve Sanat Haberleri

4-Yorum/ Köşe Yazısı

CUMHURİYET GAZETESİ	Gündem ve Politika Haberleri				Ekonomi Haberleri				Kültür Sanat Haberleri				Yorum / Köşe Yazısı Haberleri			
	Geleneksel Gazete		İnternet Gazetesi		Geleneksel Gazete		İnternet Gazetesi		Geleneksel Gazete		İnternet Gazetesi		Geleneksel Gazete		İnternet Gazetesi	
	Habe r	foto	Haber	fot o	Habe r	foto	haber	fot o	haber	foto	haber	fot o	haber	foto	haber	f o t o
10 Kasım 2018	62	37	60	62	12	7	12	12	11	8	2	2	12	-	12	-
11 Kasım 2018	57	37	41	41	10	9	17	17	9	8	5	5	17	-	11	-
12 Kasım 2018	51	24	27	27	19	11	21	21	7	3	1	1	16	-	13	-
13 Kasım 2018	47	32	56	56	11	9	26	26	9	8	4	4	14	-	13	-
14 Kasım 2018	45	19	31	31	13	7	13	13	9	7	4	4	16	-	11	-
15 Kasım 2018	37	27	23	23	14	4	12	12	-	-	6	6	14	-	11	-
16 Kasım 2018	47	22	17	17	6	3	7	7	7	3	3	3	16	-	11	-
17 Kasım 2018	50	26	36	36	16	6	22	22	8	9	7	7	16	-	10	-
18 Kasım 2018	55	20	32	32	20	8	14	14	10	10	5	5	18	-	11	-
19 Kasım 2018	60	27	37	37	24	7	12	12	9	11	6	6	10	-	12	-
TOPLAM	511	271	360	362	145	71	156	156	79	67	43	43	149	-	113	-

Hürriyet Gazetesi

Hürriyet gazetesi, Türkiye’de yayım hayatını sürdüren günlük siyasi bir gazetedir. Gazete 1 Mayıs 1948’de Sedat Simavi tarafından kurulmuştur. Gazetenin günlük tirajı 600 bin civarındadır. Günlük 36 sayfa olarak yayınlanan gazetede, gündem, politika, ekonomi, dış haberler, kültür sanat,televizyon ve spor sayfaları bulunmaktadır.. Bünyesinde birçok köşe yazarını bulunduran gazete, hafta içi ve hafta sonları; *Kelebek, Ankara, Ege,Cumartesi, Pazar, Seyahat* gibi ekleri de okuyucusuna sunmaktadır.Gazete, iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmelerle birlikte, 1 Ocak 1997 tarihinde internet yayıncılığına başlamıştır. www.hurriyet.com.tr uzantılı web adresinden internet yayıncılığı yapan gazete, sayfasında oluşturduğu haber portalı aracılığıyla okuyucuna güncel haberler sunmaktadır. *Hürriyet*, kendi muhabirlerinin yaptığı haberler dışında ajans haberlerinden de yararlanmaktadır. Ajanstan

gelen haberler düzenlenerek *Hürriyet*'in internet gazetesinde ve geleneksel gazetesinde yayınlanmaktadır. *Hürriyet*'in geleneksel gazetesinde çalışan muhabirlerinin dışında internet gazetesinden sorumlu yayın yönetmeni ve sorumlu haber editörleri bulunmaktadır. *Hürriyet*, geleneksel gazetesinden farklı olarak internet gazetesinde okuyucusuna farklı açılımlar sunmaktadır. Web sayfasını birçok alana bölerek okuyucusuna her alanda bilgi iletmeye çalışan *Hürriyet*'in, internet gazetesi güncel olan haberleri yayınlamanın dışında birçok açılımı da gerçekleştirmiştir. *Hürriyet* gazetesinin internet sayfasının manşet niteliği taşıyan merkez bölgesinde, günün en önemli haberleri 1'den başlayarak 10'a kadar numaralandırılarak yayınlanmaktadır ve ilk on haber niteliği taşıyan bu bölgedeki haberler çeşitli aralıklarla değişmektedir. Bunun yanı sıra manşet haberler şeklinde adlandırılan alanın üst kısmında, geleneksel gazeteye benzer şekilde sürmanşet haberleri okuyucuya sunulmaktadır. Sitenin sol tarafında haber içerikli (haber, yaşam, yazarlar, multi-medya, interaktif, ilanlar ve *Hürriyet* ekler gibi) bölümler oluşturulmuştur. Bu bölümler, kendi altlarında çeşitli başlıklara ayrılmıştır. www.hurriyet.com.tr haber sitesinin sağ tarafında, günün sıcak gelişmeleri, en çok okunan haberler gibi alanlar oluşturulmuştur. Sitenin bazı bölümlerine reklam bannerları yerleştirilmiştir. Site içerisinden bazı alanlara verilen 'link'lerle okuyucuya, farklı bilgilere ulaşma olanağı sağlanmıştır. Ayrıca, *Hürriyet*'in internet gazetesi, basılı olan gazetesini de sanal ortamda yayınlamaktadır. *Hürriyet*'in internet sayfasından basılı gazetesine ücretsiz olarak ulaşmak olanaklıdır. *Hürriyet*'in geleneksel gazetesinde bulunan gündem, ekonomi, dünya, politika, kültür-sanat, spor ve magazin bölümleri, internet gazetesinde de bulunmaktadır. Bu bölümlerin internetteki işleyişinin farklı olması nedeniyle, *Hürriyet*'in internet gazetesinde sağladığı açılımlardan bahsederken, geleneksel gazetesinde olan bazı bölümlere de değinmek gerekmektedir. Bu bölümlerin bazıları şöyle sıralanabilir:

Gündem: Gündem bölümü, *Hürriyet*'in hem geleneksel gazetesinde hem de internet gazetesinde bulunmaktadır. Burada dikkati çeken en önemli özellik; gazetenin, geleneksel gazetesinde anlık yayınlamadığı haberleri internet gazetesinde yayınlayabilmesidir.

Ekonomi: Geleneksel gazetede de bulunan ekonomi bölümü internet gazetesinde okuyucuya İMKB seansları ile birlikte, yatırım fonu gibi bazı ek tablolar sunmaktadır.

Dünya: *Hürriyet*'in geleneksel gazetesinde genellikle bir sayfayla sınırlandırılan dünya haberleri bölümü, internet gazetesinde daha geniş yer bulmuştur. Bununla birlikte yabancı ajanslarla bağlantı kurularak okuyucunun, haberin ana kaynağına ulaşması sağlanmıştır.

Spor: *Hürriyet*'in geleneksel gazetesinin spor bölümünde, özellikle futbol haberlerinin yer aldığı gözlenmiştir. Ancak *Hürriyet*'in geleneksel gazetesinde, yabancı ülkelerde gerçekleşen spor oyunlarıyla ilgili bilgilere rastlamak zordur. *Hürriyet*'in internet gazetesinin spor bölümünde ise tüm alanlarla ilgili ayrı ayrı bölümler oluşturularak spor hakkındaki bütün enformasyon okuyucuya ulaştırabilmektedir. Gazete bu bölümde dünya spor haberlerine de yer vermektedir. *Hürriyet*'in hem geleneksel hem de internet gazetesinde bulunan sayfalarının dışında sadece internet gazetesinde olan yeni bölümler yer almaktadır. Bu bölümler şunlardır:

Teknoloji: Gazetede, ‘teknoloji’ bölümünü, kendi içerisinde ayrı bir haber portalı şeklinde tasarlanmıştır. Tamamen teknoloji haberlerinin yer aldığı bölümün köşe yazarları da farklılık göstermektedir.

Piyasenet: Bu başlıklı bölüm, ekonomi bölümünden farklı olarak geliştirilmiştir. Bölümde genel olarak ekonomi piyasasında yaşanan son dakika haberleri, borsada en çok kazananlar ve kaybedenlerle ilgili bilgiler yer almaktadır. Ayrıca bölümde yurtiçi ve yurtdışı endeksler de bulunmaktadır.

Şehir Rehberi: Bölümde şehir mektupları; filmler, sinema seansları; yayında olmayan film fragmanları; İstanbul’da bulunan barlar, kafeler ve restaurantlar yer almaktadır. Bölümün kendi içinde özel köşe yazarları bulunmaktadır.

Trendy Gençlik: Bölüm kendi içinde eğlence, moda, müzik güzellik, star dünyası ve ajanda gibi alt bölümlerden oluşmaktadır. Daha çok magazin içerikli haber ve fotoğrafların yer aldığı bu bölümde, en çok dinlenen müziklere de ulaşmak mümkündür.

Astroloji: Astroloji bölümünde günlük burç yorumları, yıldız haritası, kişisel özellikler ve astroloji haberleri yer almaktadır.

Foto: Bu bölüm günün fotoları, foto haber, foto analiz, spor foto ve sizden gelen fotolar şeklinde kategorize edilmiştir. Bölüm fotoğraf albümü şeklinde okuyucuya sunulmuştur. Fotoğraflar, okuyucular tarafından indirilebilir nitelik taşımaktadır.

Video: Video bölümünde haber, magazin ve spor video görüntüleriyle birlikte, okuyucunun ilginç bulduğu video görüntüleri yayınlanmaktadır.

İnteraktif: Bu bölüm kendi içerisinde, ‘sen de yolla, bumerang, yazar kafe, sosyal ilanlar, haber alarmı, *Hürriyet* mobil, ekran koruyucu, *Hürriyet* mid’ gibi alt bölümlerden oluşmaktadır. Bu bölüm genel olarak okuyucudan gelen bilgilerin yayınlanmasına yöneliktir. Bu bölümde interaktif iletişim söz konusudur. Konuyu örneklendirmek gerekirse, bölüm içerisinde, ‘sen de yolla’alt bölümü aracılığıyla okuyucu, ilgisini çeken haberleri buraya yollayarak yayınlanmasını sağlamaktadır.

Bu bölümlerin yanı sıra, *Hürriyet*’in internet gazetesinde, ‘*Hürriyet* Kurumsal, *Hürriyet* Almanya, *Hürriyet* USA, Okur Temsilcisi, *Hürriyet* Oto ve *Hürriyet* Emlak’ gibi birçok bölüm daha bulunmaktadır.Yukarıdaki bilgiler doğrultusunda değerlendirildiğinde, *Hürriyet*’in internet gazetesinde birçok yeni açılımın sunulduğu görülmektedir. Geleneksel gazetesinde yer veremediği birçok veriyi *Hürriyet* gazetesi, internet gazetesinden yayınlamayı tercih etmiştir. *Hürriyet*’in internet gazetesinde okuyucusunun, haber üzerindeki etkinliğini arttırmak için çeşitli bölümler oluşturmuştur. Gazete, internette daha çok haber ve daha çok bilgi yayınlayarak, okuyucunun ilgisini çekmeye çalışmaktadır. Bununla birlikte *Hürriyet*, internet gazetesinde okuyucuya yönelik yarışma ve eğlence bölümleri de oluşturmuştur. *Hürriyet*, gazetesinin incelenen örnekleminde internet gazetesi ve geleneksel gazetesi üzerine yapılan karşılaştırmalı, gündem ve politika,ekonomi, kültür ve sanat, köşe ve yorum yazıları

kategorilerinde haber ve fotoğraf analizi sonuçları Tabloda ki gibidir. Tablo da görüldüğü gibi *Hürriyet*'in, geleneksel gazetesinde incelenen haberler kapsamında günlük ortalama 51 haber yayınlanırken internet gazetesinde günlük ortalama 138 haber okuyucuya sunulmuştur. *Hürriyet*'in geleneksel gazetesinde bu haberlerle ilişkilendirilen günlük ortalama 55 fotoğraf yayınlanırken, internet gazetesinde günlük ortalama 311 fotoğraf okuyucuyla paylaşılmıştır.

Tablo da ve yukarıda analizler sonucu elde edilen veriler ışığında düşünüldüğünde, *Hürriyet*'in internet gazetesinin, geleneksel gazetesini, bir dönüşüm sürecine sokmaya çalıştığı şeklinde yorum yapılabilir. *Hürriyet*'in, internet gazetesinde oluşturduğu yeni alan ve açılımlarla, internet gazetesini, içerik yönünden geleneksel gazetesine oranla daha zenginleştirdiği söylenebilir.

Hürriyet Gazetesinin Geleneksel ve İnternet Gazetelerindeki Haber ve Fotoğraf Sayılarının Bazı Kriterlere Göre Değerlendirilmesi:

1-Gündem ve Politika Haberleri

2-Ekonomi Haberleri

3- Kültür ve Sanat Haberleri

4-Yorum/ Köşe Yazısı

HÜRRIYET GAZETESİ	Gündem ve Politika Haberleri				Ekonomi Haberleri				Kültür Haberleri		Sanat		Yorum / Köşe Yazısı Haberleri			
	Geleneksel Gazete		İnternet Gazetesi		Geleneksel Gazete		İnternet Gazetesi		Geleneksel Gazete		İnternet Gazetesi		Geleneksel Gazete		İnternet Gazetes i	
	Habe r	foto	Haber	fot o	Habe r	Fot o	haber	fot o	haber	fot o	Habe r	fot o	Habe r	fot o	haber	F o t o
10 Kasım 2018	36	35	98	21 5	16	8	22	48	-	-	1	1	10	-	35	-
11 Kasım 2018	34	40	93	22 8	16	13	24	25	1	1	1	6	14	-	33	-
12 Kasım 2018	37	46	94	51 2	16	12	21	25	4	5	5	11	14	-	35	-
13 Kasım 2018	26	34	104	27 8	12	10	41	36	3	3	1	1	15	-	33	-

14 Kasım 2018	35	36	98	21 3	19	13	28	22	5	5	4	5	14	-	33	-
15 Kasım 2018	33	44	93	27 9	16	12	41	36	3	3	1	1	15	-	34	-
16 Kasım 2018	32	45	96	24 2	15	12	21	24	5	3	4	8	10	-	34	-
17 Kasım 2018	33	41	98	23 5	16	13	38	32	4	3	1	1	14	-	30	-
18 Kasım 2018	34	44	97	22 2	15	13	45	42	4	2	0	0	14	-	36	-
19 Kasım 2018	32	40	79	34 0	16	14	42	45	3	3	1	1	14	-	34	-
TOPLAM	332	405	950	27 64	157	12 0	311	32 6	33	27	18	34	129	-	335	-

Sabah Gazetesi

Sabah gazetesi Türkiye’de yayın hayatını sürdüren günlük siyasi bir gazetedir. 22 Nisan 1985 yılında kurulan gazete günlük 30 sayfa olarak yayınlanmaktadır. Günlük tirajı 500 bin civarında olan gazete; gündem, politika, ekonomi, dış haberler, kültür, sanat, televizyon, seri ilanlar ve spor sayfalarından oluşmaktadır. Bünyesinde birçok köşe yazarı bulunduran gazete hafta içi ve hafta sonu özel ekler vermektedir. *Sabah*’ın geleneksel gazetesinin ilk sayfasının bir Geleneksel anlamda yayın hayatına devam eden gazete, iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeleri yakından takip ederek, 1 Ocak 1997 tarihinde internet yayıncılığına başlamıştır.. www.sabah.com.tr adresinden internet yayıncılığı yapan gazete, sayfasında oluşturduğu haber portalı sayesinde okuyucuna güncel haberler sunmaktadır.

Sabah gazetesi haber kaynağı olarak ajanslardan ve kendi bünyesinde çalışan muhabirlerden yararlanmaktadır. Ajanstan gelen haberler düzenlenerek *Sabah*’ın internet gazetesinde ve geleneksel gazetesinde yayınlanmaktadır. *Sabah*’ın geleneksel gazetesinde çalışan muhabirlerinin dışında internet gazetesinden sorumlu yayın yönetmeni ve sorumlu haber editörleri bulunmaktadır. *Sabah*’ın internet gazetesi de diğer gazetelerin internet sayfaları gibi kendi içerisinde bölümlere ayrılmıştır. *Sabah*’ın internet gazetesinde oluşturulan birçok bölümle okuyucusuna, geleneksel gazetesine oranla daha fazla haber sunulmaktadır. *Sabah*’ın, internet gazetesi güncel olan haberleri ana sayfasından geleneksel gazetenin manşet tarzı şeklinde vermektedir.

Burada bir farklılık söz konusudur; *Sabah*'ın geleneksel gazetesinin birinci sayfasında ortalama 13 haber yayınlarken internet gazetesinde ortalama 70 haber yayınlayabilmektedir. Sitenin üst bölümünde haber içerikli (gündem,siyaset, ekonomi, yaşam, dünya, teknoloji, turizm, otomobil, spor, güneydın,ekler, dosyalar, servisler, multimedya, astroloji, kültür-sanat, işte insan,emlak, çocuk, yazarlar çizerler, son 24) bölümler oluşturulmuştur.www.sabah.com.tr haber sitesinin sağ tarafında günün sıcak gelişmeleri ve en çok okunan haberlerinin yer aldığı alanlar bulunmaktadır. Sitenin bazı bölümlerine reklam bannerları yerleştirilmiştir. Site içerisinden başka sayfalara kurulan bağlantı ile okuyucuya farklı bilgiler sunma olanağı sağlamıştır. *Sabah*'ın, geleneksel gazetesi de e-gazete başlığı adı altında internette ücretsiz yayınlamaktadır.

Sabah'ın geleneksel gazetesinde bulunan gündem, ekonomi, dünya,politika, kültür sanat, spor ve magazin bölümleri internet gazetesinde de bulunmaktadır. Bu bölümler geleneksel gazeteye oranla internet gazetesinde daha geliştirilmiştir. *Sabah*'ın internet gazetesinde sağladığı açılımlardan bazıları şunlardır:

Son Dakika: Gün içerisinde dünyada ve Türkiye'de yaşanan gelişmeler, son dakika haber bölümünden okuyucuya anında sunulmaktadır.

Sabah'ın son dakika haber bölümünde, yapılan incelemede bir saat içinde ortalama 15 haberin yayınlandığı gözlemlenmiştir. Son dakika haberciliği internet gazetelerinin ziyaretçi sayılarını artırmıştır.

Çizerler: Bu bölümde geleneksel gazetelerde çok az rastladığımızkarikatürler yayınlanmaktadır.

En çok okunan haberler: Okuyucuların en çok okuduğu (tıkladığı) haberlerin yayınlandığı bölümdür. Günümüzde geleneksel gazetelerin günlük tirajı belirlenebilirken, geleneksel gazetede en çok okunan haberi belirlemek olanaklı değildir. İnternet gazetesinin sağladığı olanaklardan diğeri de anında ziyaretçi sayılarının öğrenilebilmesi ve en çok okunan haberlerin tespit edilebilmesidir. Bu özellik sayesinde gazeteler, okurlarının en çok hangi haberle ilgilendiğini tespit edebilmekte ve yayın politikaları ile ilgili değerlendirmelerde bulunabilmektedirler.

Dosyalar: Bu bölümde, ekonomi, gündem, siyaset, yaşam, dünya ve sporla ilgili araştırma haberleri yayınlanmaktadır.

Sabah Ekler: *Sabah*'ın geleneksel gazetesinin hafta içi ve hafta sonu verdiği ekler buradan yayınlanmaktadır.

Astroloji: Bu bölümde; burçların genel özellikleri, astroloji ile ilgili bilgiler, burçlarla ilgili soru ve öneriler bulunmaktadır.

Sağlık: Sağlık bölümü, sağlık içerikli haberlerin yayınlandığı bir bölümdür. *Sabah*'ın geleneksel gazetesinde sağlıkla ilgili çok az haber yer alırken internet gazetesinde sağlıkla ilgili daha fazla habere yer verilmektedir.

Teknoloji: Teknoloji haberlerinin yayınlandığı bu bölümde, dünyada ve Türkiye’de yaşanan en son teknolojik gelişmeler yer almaktadır.

Otomobil: Otomobil piyasasıyla ilgili haberlerin yayınlandığı bölümdür.

Emlak: Konut piyasasında yaşanan haberlerin yayınlandığı bölümdür.

Sabah Çocuk: *Sabah*’ın internet gazetesi tarafından oluşturulan ‘*Sabah Çocuk Kulübü*’ bölümü, çocukların hem öğrenme hem de eğlenmesini sağlayan bir bölüm olma özelliğini taşımaktadır. Bölümde, eğlence, bilgi yarışması, çocuk haberleri gibi alt bölümler yer almaktadır.

Mobil Eğlence: Bu bölümde; oyunlar, ilginç ve komik videolar, özel günler için mesajlar, cep telefonlarında kullanılabilecek duvar kağıtları, melodiler ve filmler yer almaktadır.

Kırmızı Alarm: Bu bölüm, hem seçilen kategorilerdeki tüm yeni haberlere ve son dakika gelişmelerine hem de tüm piyasa verilerine hızlı ve kolay bir şekilde erişimi sağlayan bir programdır. Dünyada ve Türkiye’de, günün içinde yaşanan her türlü gelişme, *sabah.com.tr*’de yayınlandığı anda, bilgisayarın görev çubuğunda bulunan alarm simgesi yanıp sönmeye başlamakta ve sesli uyarı vererek okuyucunun dikkatini o noktaya çekmektedir.

Arşiv: *Sabah*’ın, internet gazetesinde oluşturduğu arşiv bölümü, okuyucuya geçmişteki haberlere daha kolay ulaşım olanağı sunmaktadır. Bu bölüm aracılığıyla internet gazetesinde yayınlanan eski haberlere ulaşılabilirken, geleneksel gazetenin arşivine de ulaşmak olanaklıdır.

Yukarıda anlatılar ışığında *Sabah*’ın internet gazetesinde birçok yeni açılım olduğu görülmektedir. Geleneksel gazetesinde yer veremediği birçok veriyi *Sabah*, internet gazetesinden yayınlamaktadır. *Sabah*’ın internet gazetesi ve geleneksel gazetesi üzerine yapılan karşılaştırmalı, gündem ve politika, ekonomi, kültür ve sanat, köşe ve yorum yazıları kategorilerinde haber ve fotoğraf analizinin sayısal oranları Tablo 9’deki gibidir. Tablo 9’da görüldüğü gibi *Sabah*’ın geleneksel gazetesinde incelenen haberlerle ilgili günlük ortalama 66 haber yayınlanırken, internet gazetesinde günlük ortalama 90 haber yayınlanmaktadır.

Sabah’ın geleneksel gazetesinde bu haberlerle ilişkilendirilen günlük ortalama 67 fotoğraf yer alırken, internet gazetesinde günlük ortalama 97 fotoğraf yayınlanmıştır. Tablo 9 incelendiğinde, *Sabah*’ın internet gazetesinde yayınlanan haber ve fotoğraf oranı, geleneksel gazetesinden daha fazladır. Bu veriler doğrultusunda düşünüldüğünde, *Sabah* gazetesinin, internet gazeteciliğini önemseydiğini ve internet gazeteciliğiyle ilgili gerekli açılımları yaptığını söylemek olanaklıdır.

Sabah Gazetesinin Geleneksel ve İnternet Gazetelerindeki Haber ve Fotoğraf Sayılarının Bazı Kriterlere Göre Değerlendirilmesi:

1-Gündem ve Politika Haberleri

2-Ekonomi Haberleri

3- Kültür ve Sanat Haberleri

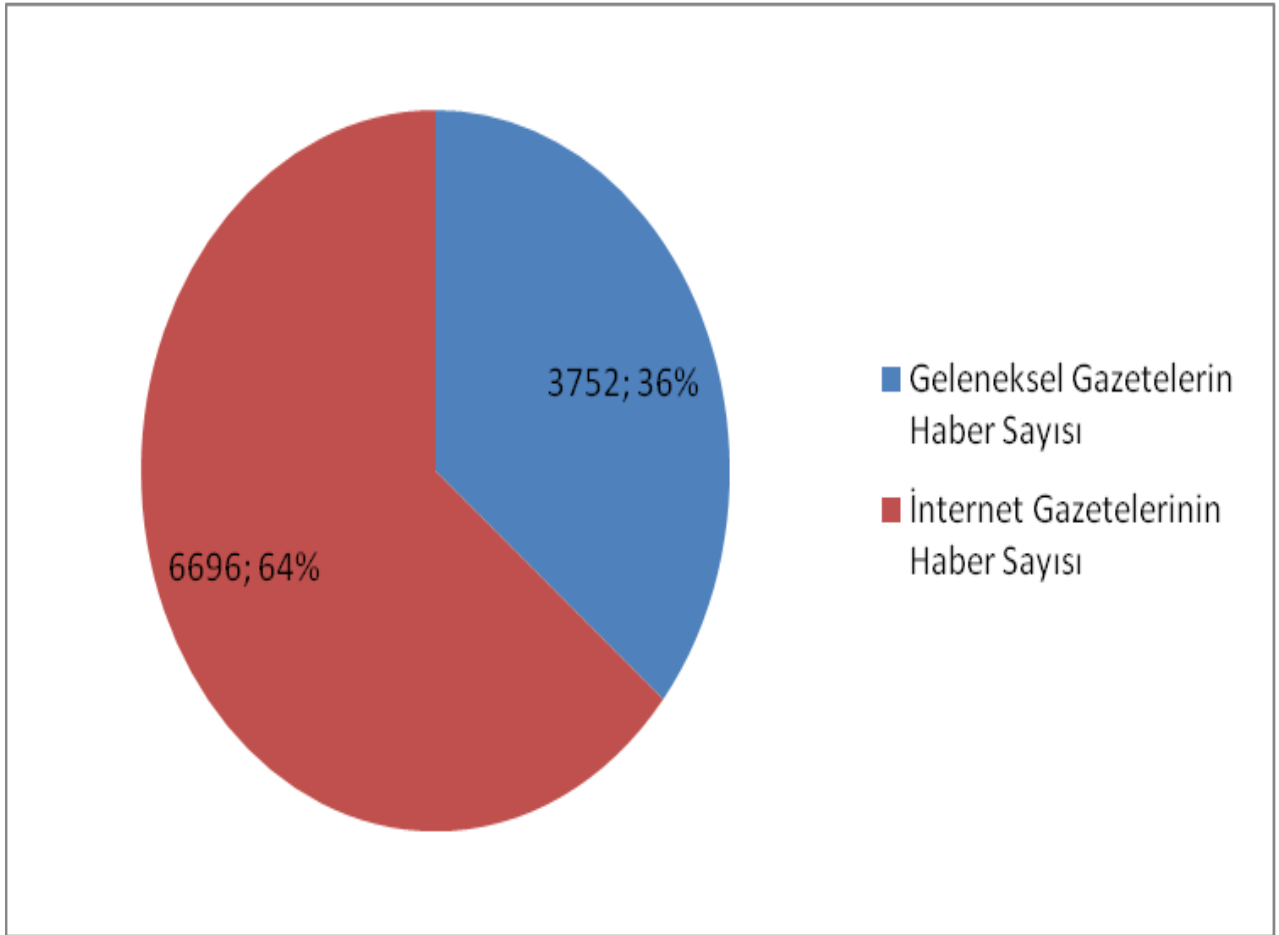
4-Yorum/ Köşe Yazısı

SABAH GAZETESİ	Gündem ve Politika Haberleri				Ekonomi Haberleri				Kültür Haberleri		Sanat		Yorum / Köşe Yazısı Haberleri			
	Geleneksel Gazete		İnternet Gazetesi		Geleneksel Gazete		İnternet Gazetesi		Geleneksel Gazete		İnternet Gazetesi		Geleneksel Gazete		İnternet Gazetesi	
	Habe r	foto	Haber	fot o	haber	foto	haber	fot o	haber	foto	haber	fot o	haber	foto	haber	fot o
10 Kasım 2018	35	45	60	60	16	14	12	12	1	1	8	7	10	-	19	-
11 Kasım 2018	38	38	64	67	24	21	13	15	2	2	11	13	11	-	19	-
12 Kasım 2018	51	55	78	80	26	23	24	24	7	11	8	12	13	-	20	-
13 Kasım 2018	49	70	63	68	24	16	32	30	1	2	7	9	12	-	18	-
14 Kasım 2018	49	53	70	75	19	14	30	28	6	7	7	9	13	-	18	-
15 Kasım 2018	48	42	55	60	13	5	5	6	4	4	3	2	10	-	16	-
16Kasım 2018	47	43	56	62	21	13	17	14	5	5	4	5	10	-	16	-
17 Kasım 2018	46	45	63	70	15	16	34	30	2	3	7	7	12	-	20	-
18 Kasım 2018	38	51	58	75	16	13	17	20	3	4	6	6	12	-	18	-
19 Kasım 2018	41	43	65	80	17	16	17	22	2	6	6	6	10		18	-
TOPLAM	442	485	632	69 7	191	151	201	20 1	33	45	67	76	113	-	182	-
														-		-

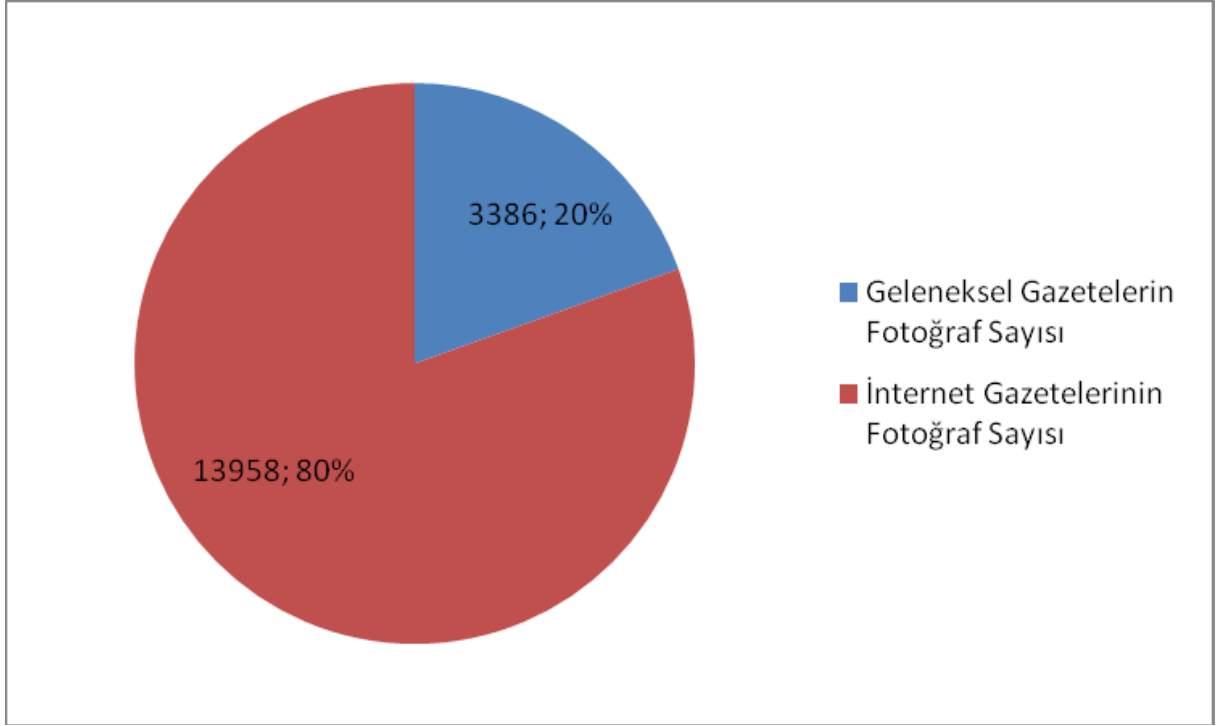
1-Gazetelerin Haber Oranlarıyla İlgili Değerlendirme

Araştırma kapsamında altı geleneksel gazetenin incelenen bölümlerinde 10 gün içerisinde toplam 3 bin 752 haber yayınlanırken, internet gazetelerinde ise toplam 6 bin 696 haber yayınlanmıştır. Yine bu haberlerle ilişkilendirilen fotoğraf sayılarına bakıldığında incelenen geleneksel gazetede 10 gün içerisinde toplam 3 bin 386 fotoğraf yayınlanırken internet gazetesinde toplam 13 bin 958 fotoğraf yayınlanmıştır. Pasta Grafik-1 ve Pasta Grafik- 2’de de görüldüğü gibi genel olarak internet gazetelerinin haber sayısı ve fotoğraf sayısı bakımından, geleneksel gazetelere oranla daha zengin olduğunu söylemek olanaklıdır.

Pasta Grafik- 1: Cumhuriyet,Hürriyet ve Sabah'ın 10 gün içerisinde geleneksel gazete ve internet gazetesinde yayınlanan haberlerin sayılarının karşılaştırması.

Pasta Grafik- 2: Cumhuriyet,Hürriyet ve Sabah'ın 10 gün içerisinde geleneksel gazete ve internet gazetesinde yayınlanan fotoğrafların sayılarının karşılaştırması.

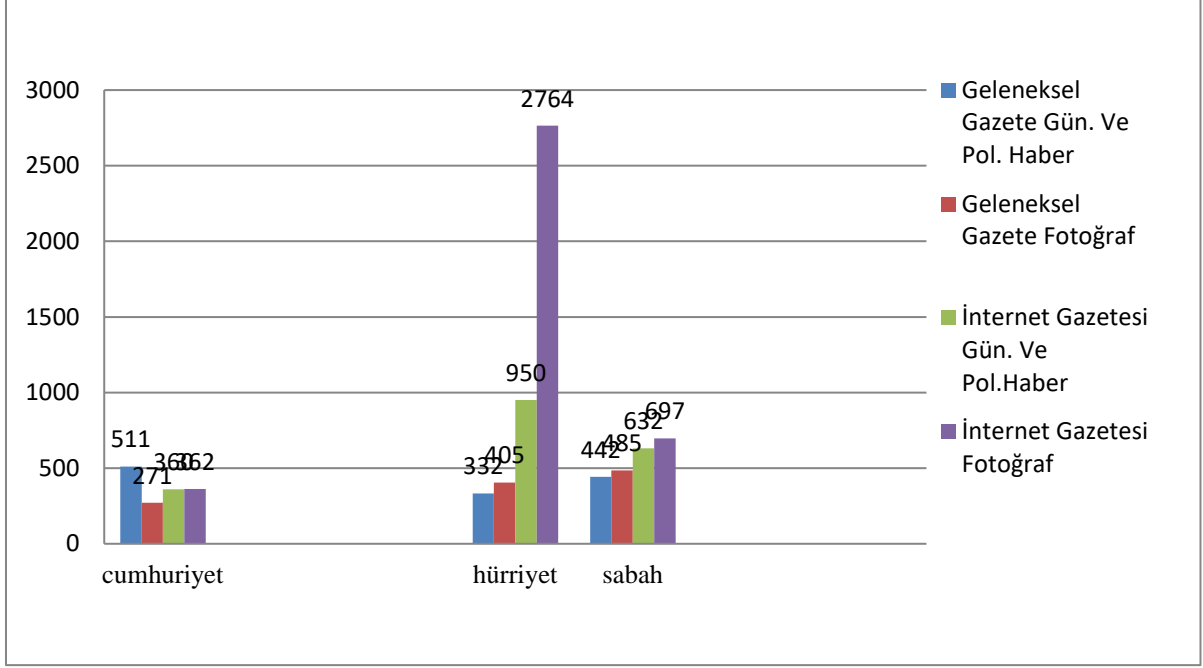

GAZETELERİN İNTERNET GAZETECİLİĞİ VE GELENEKSEL GAZETECİLİK AÇISINDAN İÇERİKLERİNE İLİŞKİN ANALİZ

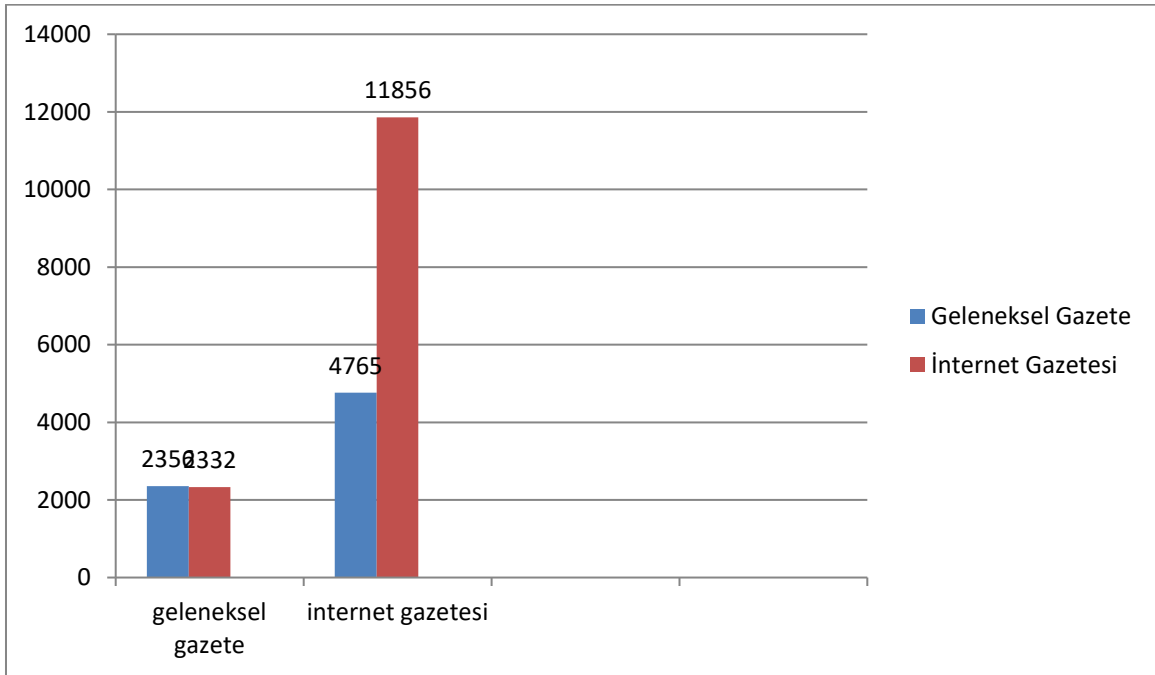
Gündem ve Politika Haberlerinin Analizi

Örnek olarak incelenen gazetelerde gündem ve politika haberlerinin dağılımı Grafik 1’de görüldüğü gibidir. Grafik 1’deki veriler, örnek olarak incelenen üç gazetenin gündem ve politika dalında yayınladığı 10 günlük zaman sürecinin sayısal oranlarını içermektedir. Bu grafik incelendiğinde internet gazetelerinin, bu dalda yayınlamış olduğu haberler ve haberlere ilişkin fotoğrafların geleneksel gazeteye oranla fazla olduğu görülmektedir. Bu dalda gazetelerin yayınlamış olduğu haberler ve kullanmış olduğu fotoğraflar, örnek gazeteler kapsamında her gazete için ayrıca aşağıda incelenecektir.

Grafik 1: Örnek gazetelerde 10 günlük gündem ve politika haberleri ve bu haberlerle ilişkilendirilen fotoğrafların sayısal oranı.

Grafik 2: Örneklem kapsamında incelenen gazetelerin 10 günlük gündem ve politika haberlerinin internet ve geleneksel gazetelerdeki oranlarının karşılaştırması.

Cumhuriyet Gazetesinin Gündem ve Politika Haberleri

Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan gündem ve politika haberlerinin sayısal oranı Grafik 1’de görüldüğü gibidir. Bu veriler doğrultusunda düşünüldüğünde *Cumhuriyet* gazetesinin internet sayfasında gündem ve politikayla ilgili haberlerle ilişkilendirilen fotoğraf sayısı günlük ortalama 36 iken geleneksel gazetede bu rakam 27’dir. Fakat sunulan haber sayısına bakıldığında tersi bir durum söz konusudur. Geleneksel gazetede gündem ve politika başlığı altında günlük ortalama 51 haber yayınlanırken, internet sitesinde bu sayı 36’da kalmaktadır. Gazetesini 7 Mayıs 1998’ tarihinde internete taşıyan *Cumhuriyet’in* internet gazetesi ücrete bağlıydı. 2008 yılında gazete bu ücretli sistemi uygulamadan kaldırarak, internet sitesine erişimi ücretsiz hale getirmiştir. Bu uygulamanın 2008 yılı içerisinde başlaması gazetenin internet sayfasının gelişim aşamasında olduğunu göstermektedir. *Cumhuriyet* gazetesinin geleneksel gazetesinde ve internet sitesinde yayınlanan haberlerin sayısal oranlarının birbirlerine yakın olmasının nedeni bu duruma bağlanmaktadır.

Hürriyet Gazetesinin Gündem ve Politika Haberleri

Grafik-1’de *Hürriyet’in* geleneksel ve internet gazetesinde yayınlanan haberler ve haberlerle ilişkilendirilen fotoğraflar gösterilmektedir. Grafikte de görüldüğü gibi *Hürriyet’in* internet gazetesinde günlük ortalama 95 gündem ve politika haberleri yayınlanırken geleneksel gazetesinde 33 gündem ve politika haberinin yayınlandığı görülmektedir. Bununla birlikte gündem ve politikayla ilgili *Hürriyet’in* internet gazetesinde günlük ortalama 276 fotoğraf yayınlanırken geleneksel gazetesinde sadece 40 fotoğraf yayınlanmıştır.

Grafik-1’den de anlaşıldığı gibi gündem-politika haberleri ve bu haberlerle ilişkilendirilen fotoğraf sayısı bakımından *Hürriyet’in* internet gazetesi, geleneksel gazetesinden daha zengindir.

Gündem ve politika haberleriyle ilgili fotoğraf ve haber içeriğinin *Hürriyet’in* internet gazetesinde fazla olmasını, internet gazetesinin sağladığı, sayfa sınırlamasının olmaması ve daha fazla görsel malzeme kullanılabilmesi gibi nedenlere bağlamak olanaklıdır.

Sabah Gazetesinin Gündem ve Politika Haberleri

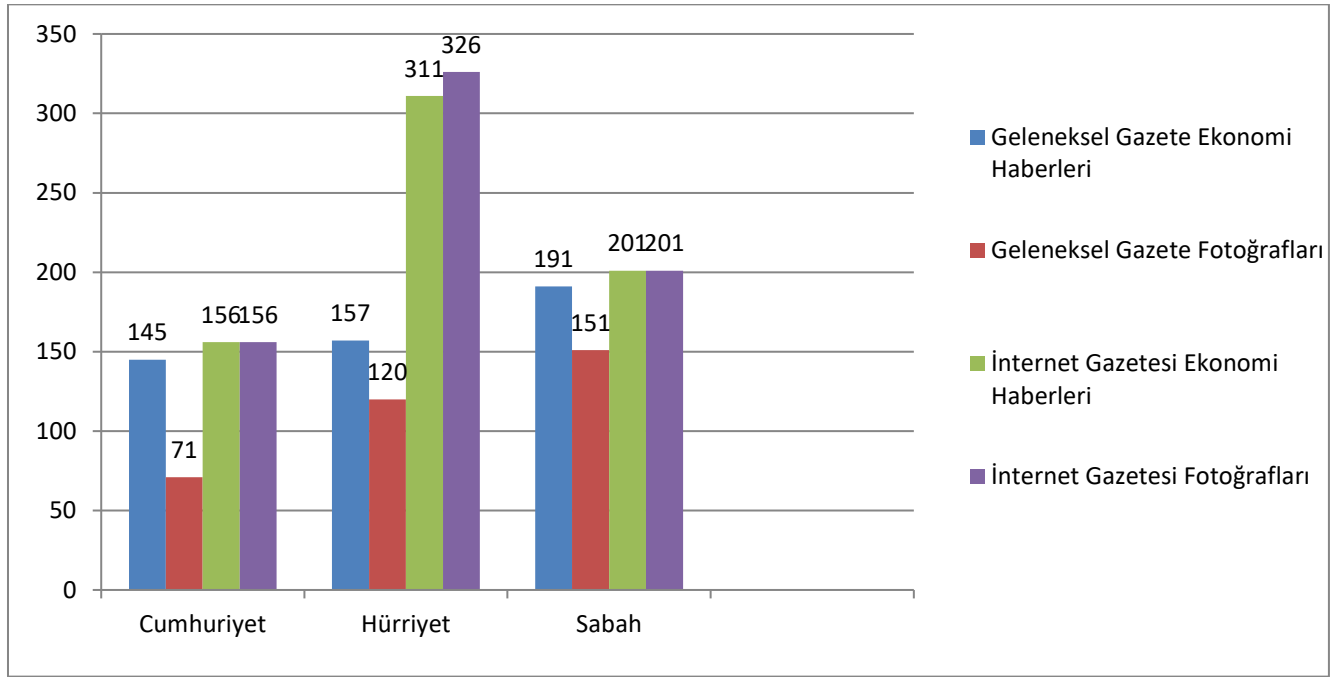
Grafik-1’de *Sabah* gazetesinin gündem ve politika haberleriyle birlikte bu haberlerle ilişkilendirilen fotoğraflar gösterilmektedir. Grafikte de görüldüğü gibi *Sabah’in* geleneksel gazetesinde günlük ortalama 32 gündem ve politika haberi yayınlanırken internet gazetesinde 58 gündem ve politika haberi yayınlanmıştır.

İnternet gazetesinin sağladığı daha fazla haber ve daha fazla fotoğraf sunma olanağı, gazete işletmecisi açısından düşünüldüğünde, gazete işletmecisi daha az ücretle daha fazla okuyucuya ulaştığı bilgisine varılabilmektedir.

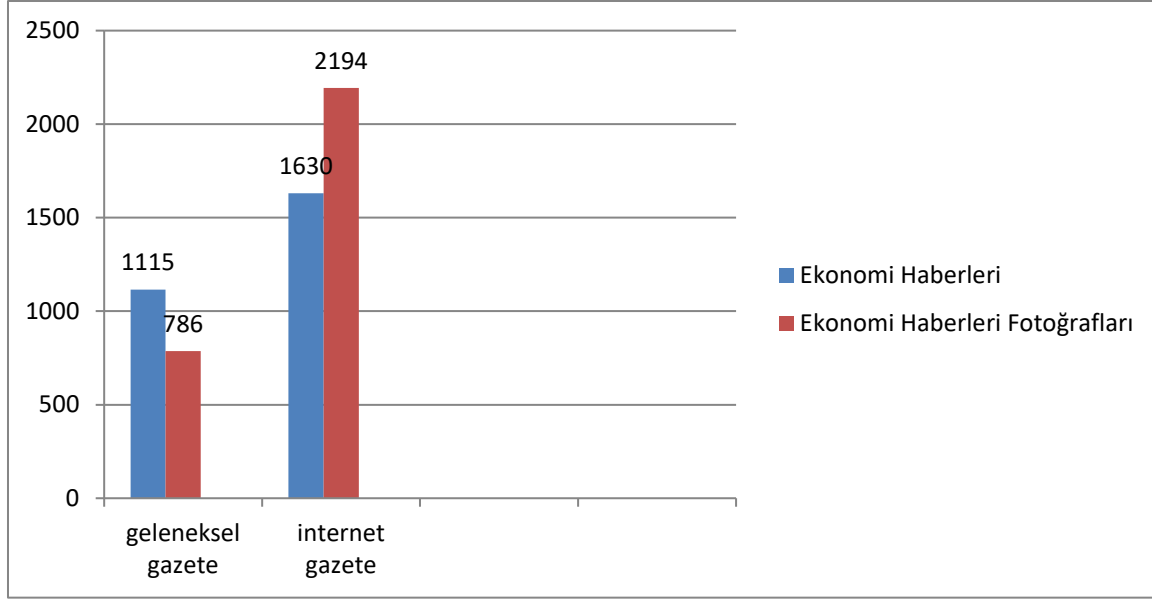
Ekonomi Haberlerinin Analizi

Örnek olarak incelenen gazetelerde ekonomi haberlerinin sayısal dağılımı Grafik 3'te sunulmuştur. Grafik 3'teki veriler, örnek olarak incelenen üç gazetenin 10 günlük ekonomi haberleri ve bu haberlerle ilişkilendirilen fotoğrafların toplam oranlarını göstermektedir. Grafik incelendiğinde internet gazetelerinin bu dalda yayınlamış olduğu haberler ve haberlere ilişkin fotoğrafların geleneksel gazeteye oranla daha fazla olduğu görülmektedir.

Grafik 3: Örnek gazetelerde 10 günlük ekonomi haberleri ve bu haberlerle ilişkilendirilen fotoğrafların sayısal oranı.

Grafik 4: Örneklem kapsamında incelenen gazetelerin 10 günlük ekonomi haberlerinin internet ve geleneksel gazetelerdeki oranlarının karşılaştırması

Cumhuriyet Gazetesinin Ekonomi Haberleri

Cumhuriyet'in ekonomi haberleri ve bu haberlere ilişkin fotoğraflar Grafik-3'de gösterilmektedir. *Cumhuriyet*, geleneksel gazetesinde günlük ortalama 14 ekonomi haberi yayınlarken internet gazetesinde 16 ekonomi haberi yayınlamıştır. İnternet gazetesini, ücretsiz olarak 2008 yılı içerisinde okurunun hizmetine sunan *Cumhuriyet*, kısa süre içerisinde internet gazetesindeki haber sayısını artırmıştır. Ekonomi haberleriyle ilgili yayınlanan fotoğrafların da geleneksel gazeteye göre daha fazla olduğu Grafik-3'te görülmektedir. Bununla birlikte *Cumhuriyet*, geleneksel gazetesinde, anında veremediği İMKB seansları ile birlikte yatırım fonu tabloları için internet gazetesinde bir bölüm ayırmıştır.

Hürriyet Gazetesinin Ekonomi Haberleri

Hürriyet'in internet gazetesi, Grafik-3'te görüldüğü gibi gündem politika haberlerinde olduğu gibi ekonomi haber ve fotoğraflarında da geleneksel gazetesine fark atmıştır. *Hürriyet*'in geleneksel gazetesinde günlük ortalama 15 ekonomi haberi yayınlanırken internet gazetesinde 31 ekonomi haberi yayınlanmıştır. Bu haberlerle ilişkilendirilen fotoğraflara bakıldığında *Hürriyet*'in geleneksel gazetesinde günlük ortalama 12 fotoğraf yayınlanırken internet gazetesinde 33 fotoğraf yayınlanmıştır. Grafik-3'ten de anlaşıldığı üzere *Hürriyet*'in internet gazetesi ekonomi haberi ve bu haberlerle ilişkilendirilen fotoğraf sayısı bakımından geleneksel gazetesinden daha fazla haber ve fotoğraf yayınlamıştır. *Hürriyet*'in internet gazetesinin ekonomi sayfası daha fazla haber ve fotoğraf yayınlamanın dışında oluşturduğu 'Piyasanet' bölümüyle borsa, döviz, altın, tahvil, bono, repo, faizler, fonlar, yurtiçi piyasalar ve hesap amaçları ile ilgili bilgileri de okur kitlesine sunmuştur. Bu bilgiler her üç dakikada bir güncellenerek okuyucuya iletilmektedir. *Hürriyet*'in internet gazetesinin ekonomi bölümü, internetin sağladığı haberi hızlı bir şekilde yayına sokabilme olanağından faydalanmıştır.

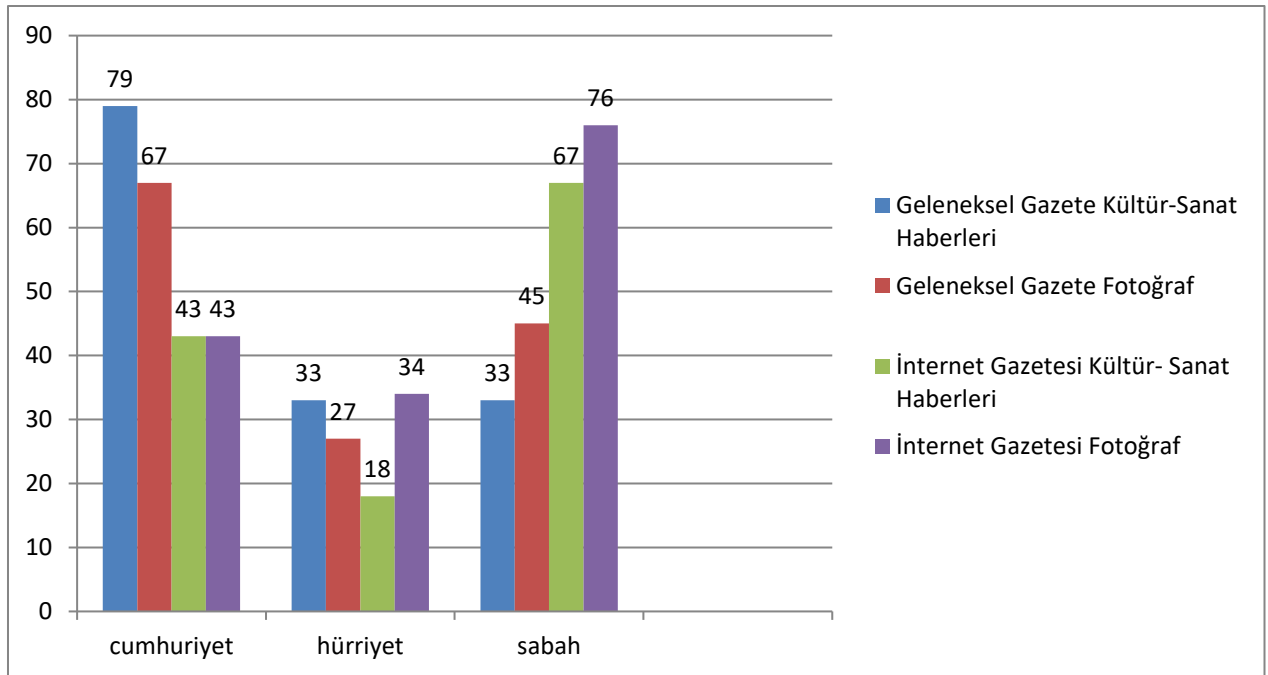
Sabah Gazetesinin Ekonomi Haberleri

Sabah'ın geleneksel ve internet gazetesinde yayınlanan ekonomi haberleri Grafik-3'te gösterilmektedir. *Sabah*'ın geleneksel gazetesinde yayınlanan haberlerin benzerlerinin internet gazetesinde de yayımlandığı görülmektedir. Haber ve fotoğraf oranları bakımından *Sabah*'ın geleneksel ve internet gazetesinin benzer sonuçları vermesine karşın, *Sabah*'ın internet gazetesinde, geleneksel gazetesinden farklı olarak tahvil, bono ve hisse senedi piyasası ile ilgili bilgiler üç dakika aralıklarla okuyucuya sunulmaktadır. *Sabah*'ın internet gazetesinin ekonomi haberleri bölümünde dünya borsaları, yükselen hisseler, düşen hisseler, en yüksek işlem hacmi gibi konular 24 saat güncellenerek okuyucuya sunulmaktadır.

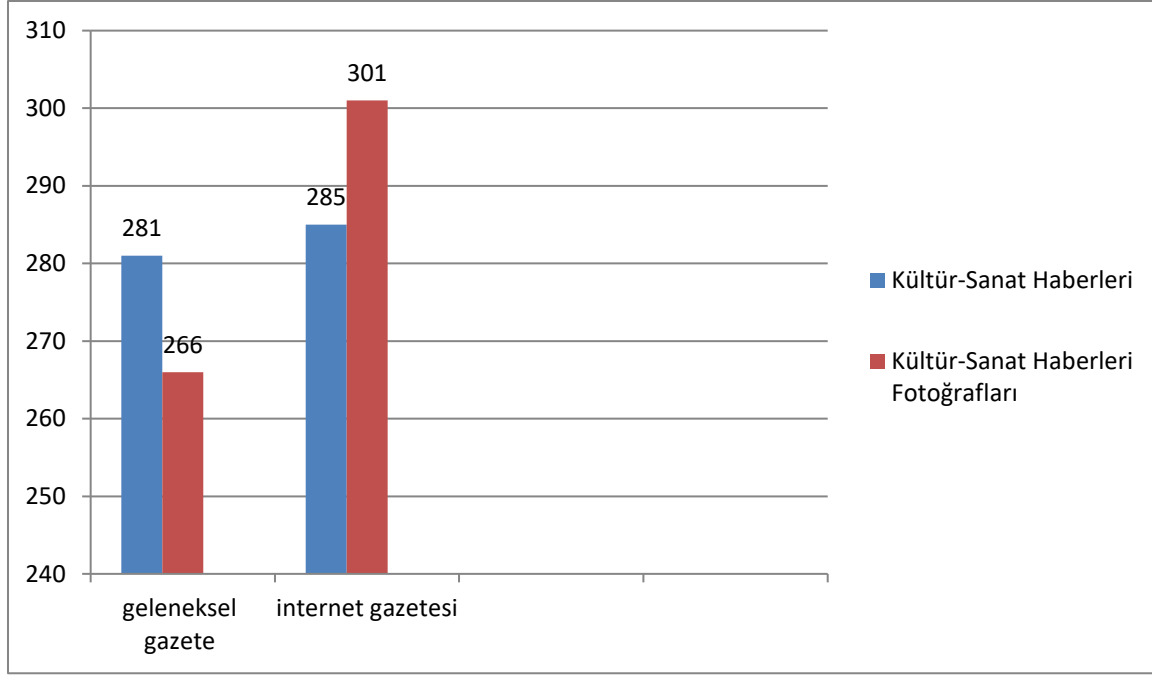
Grafik-3 incelendiğinde, *Sabah*'ın geleneksel gazetesinde günlük ortalama 19 ekonomi haberine yer verildiği, internet gazetesinde ise bu rakamın 20 olduğu görülmektedir. *Sabah*'ın geleneksel gazetesinde bu haber ile ilişkilendirilen günlük ortalama 15 fotoğraf yayınlanırken internet gazetesinde 20 fotoğraf yayınlanmıştır. Oranlar *Sabah*'ın internet gazetesinin ekonomi bölümünün geleneksel gazeteye oranla daha fazla haber ve fotoğraf sunduğunu göstermektedir. Ayrıca site içerisinde oluşturulan linkler aracılığıyla dünya ekonomisi ile ilgili bilgilere de ulaşmak olanaklıdır.

Kültür Sanat Haberlerinin Analizi

Grafik 5: Örnek gazetelerde 10 günlük kültür-sanat haberleri ve bu haberlerle ilişkilendirilen fotoğrafların sayısal oranı.

Grafik 6: Örneklem kapsamında incelenen gazetelerin 10 günlük kültür-sanat haberlerinin internet ve geleneksel gazetelerdeki oranlarının karşılaştırması.

Cumhuriyet Gazetesinin Kültür Sanat Haberleri

Cumhuriyet'in geleneksel ve internet gazetesinde yayınlanan kültür sanat haberleri ve bu haberlerle ilişkilendirilen fotoğraflar Grafik-5'te gösterilmektedir. Grafik-5'e göre *Cumhuriyet*'in geleneksel gazetesinde günlük ortalama 8 kültür sanat haberi ve bu haberlerle ilişkilendirilen 7 fotoğraf yayınlanırken internet gazetesinde günlük ortalama 4 kültür sanat haberi ve bu haberlerle ilişkilendirilen 5 fotoğraf yayınlanmıştır. Sonuçlara bakıldığında *Cumhuriyet*'in geleneksel gazetesinde internet gazetesine oranla daha fazla kültür sanat haberi yayımlandığı görülmektedir. Kültür-sanat haberciliği anlamında, internet gazetesinin geleneksel gazeteye oranla zayıf olmasının *Cumhuriyet*'in internet gazeteciliğine yeni geçmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Hürriyet Gazetesinin Kültür Sanat Haberleri

Araştırma kapsamında incelenen *Hürriyet*'in geleneksel ve internet gazetesinde yayınlanan kültür- sanat haberleri Grafik-5'te gösterilmektedir. *Hürriyet*'in geleneksel gazetesinde günlük ortalama 3 kültür- sanat haberi yayınlanırken internet gazetesinde de 3 kültür- sanat haberi yayınlanmıştır. Bununla birlikte geleneksel gazetede günlük ortalama 2 kültür- sanat fotoğrafı yayınlanırken internet gazetesinde 3 kültür- sanat fotoğrafı yayınlanmıştır. Araştırmada da görüldüğü gibi *Hürriyet*'in internet gazetesinin kültür- sanat haberleri bölümü haber yönünden zayıftır. Bölüm diğer bölümlere oranla daha az güncellenmektedir. Buradan internet gazeteciliğinde gündem, politika ve son dakika haberciliğinin daha gelişmiş olduğunu söylemek olanaklıdır.

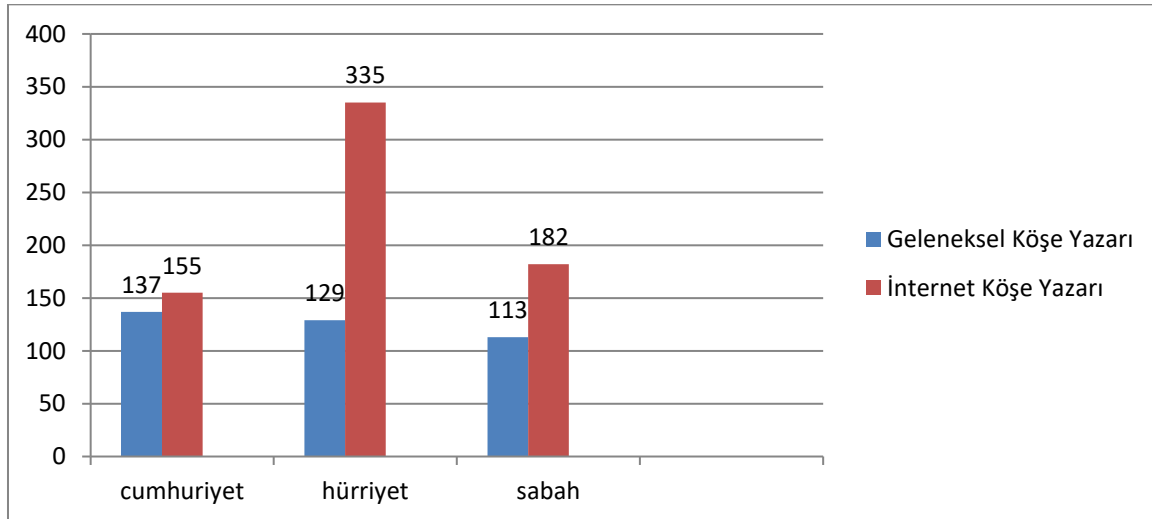
Sabah Gazetesinin Kültür Sanat Haberleri

Sabah'ın geleneksel gazetesi ve internet gazetesinde yayınlanan kültür- sanat haberleri ve bu haberlerle ilgili fotoğraflar Grafik-5'te görülmektedir. Gazetenin internet sayfasında günlük ortalama 6 kültür- sanat haberi yayınlanırken geleneksel gazetesinde günlük ortalama 4 kültür- sanat haberi yayınlanmıştır. Grafik-5'te görüldüğü gibi kültür- sanat haberleriyle ilgili yayınlanan fotoğraf sayısı geleneksel gazeteye oranla daha fazladır.

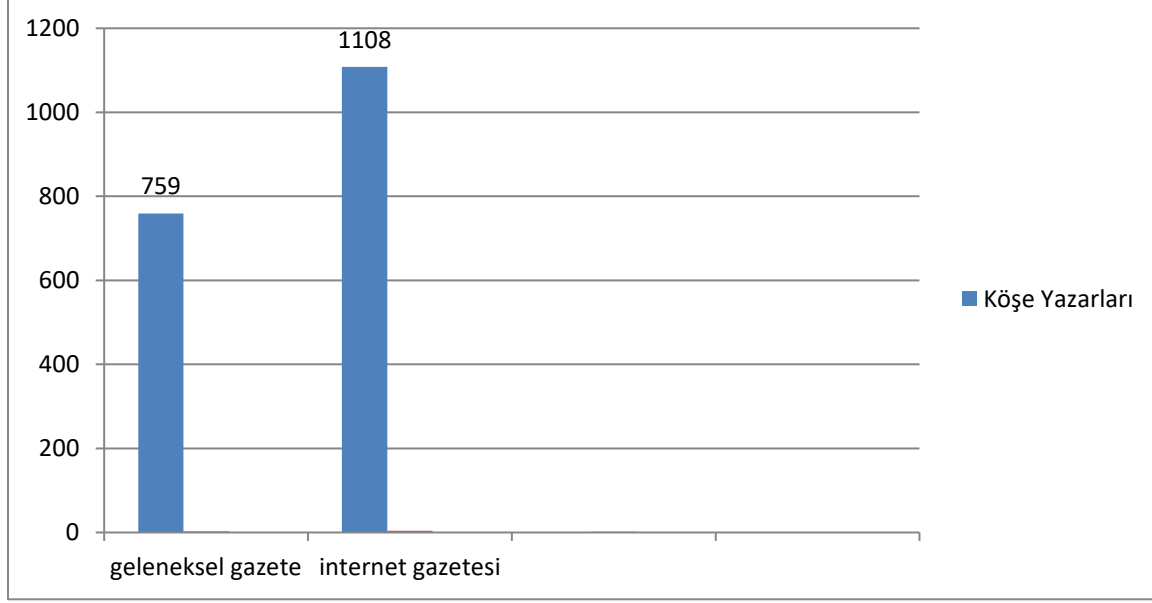
Köşe Yazarları Analizi

Örnek olarak incelenen gazetelerde bulunan köşe yazarı ve yorumcuların dağılımı Grafik 7'de görülmektedir. Grafik 7'deki veriler, örnek olarak incelenen üç gazetenin 10 günlük köşe yazarı ve yorumcularının toplamını göstermektedir.

Grafik 7: Örnek gazetelerde 10 günlük köşe yazarı ve yorumcuların sayısal oranı.

Grafik 8: Örneklem kapsamında incelenen gazetelerin 10 günlük köşe yazarlarının internet ve geleneksel gazetelerdeki oranlarının karşılaştırması.

Cumhuriyet Gazetesinin Köşe Yazarları

Cumhuriyet'in internet ve geleneksel gazetesinde yazı yazan köşe yazarlarının sayıları Grafik-7'de gösterilmektedir. *Cumhuriyet*'in geleneksel gazetesinde 10 günlük araştırma kapsamında günlük ortalama 14 köşe yazısı yayınlanırken, internet gazetesinde toplam 16 köşe yazısı yayınlanmıştır. Geleneksel gazeteye oranla daha fazla köşe yazısı yayınlayan www.cumhuriyet.com.tr, köşe yazısı ve yorum yazılarına internet gazetesinde daha fazla yer vermiştir.

Hürriyet Gazetesinin Köşe Yazarları

Hürriyet'in geleneksel ve internet gazetesinde bulunan köşe yazarı sayısı geleneksel gazetesine oranla daha fazladır. Grafik-7'de *Hürriyet*'in geleneksel ve internet gazetesinde yazı yazan köşe yazarlarının toplamı gösterilmektedir. Araştırma kapsamında *Hürriyet*'in geleneksel gazetesinde günlük ortalama 13 köşe yazarının yazısı yayınlanırken, internet gazetesinde 34 köşe yazarının yazısı yayınlanmıştır. Grafik-7'de de görüldüğü gibi *Hürriyet*'in internet gazetesinde geleneksel gazetesine oranla daha fazla köşe yazarının yazısı yayınlanmıştır. Ayrıca *Hürriyet*'in internet gazetesinin nerdeyse her bölümünde köşe yazarı bulunmaktadır. Köşe yazarları ve yazıları sayılırken, *Hürriyet*'in internet gazetesinin alt bölümlerinde bulunan yazarlar araştırma kapsamına alınmamıştır.

Sabah Gazetesinin Köşe Yazarları

Grafik-7’de *Sabah*’ın internet ve geleneksel gazetesinde yazı yazan köşe yazarları sayısı toplamı gösterilmektedir. Araştırma kapsamında *Sabah*’ın geleneksel gazetesinde günlük ortalama 11 köşe yazarının yazısı yayınlanırken internet gazetesinde 18 köşe yazarının yazısı yayınlanmıştır.

SONUÇ

Bu çalışmada Cumhuriyet,Hürriyet ve Sabah gazeteleri Geleneksel gazetecilik ve İnternet gazeteciliği olmak üzere karşılaştırmalı olarak ,belirli kriterler belirlenerek nicel araştırma yöntemiyle incelenmiştir.Basılı gazetelerle ,internet gazeteleri üzerinde yapılan içerik analizi sonucu internet gazetelerinde daha fazla sayıda haber ve fotoğrafın yer aldığı kullanıcılarına daha fazla bilgi sunduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırmada internet gazetelerinin ,geleneksel gazetelerden daha çok okunduğu tespit edilmiştir.İnternet gazetelerinde geleneksel gazetelere göre daha fazla haber ve fotoğraf kullanılmıştır.

Araştırmada geleneksel gazeteler ve internet gazeteleri bazı başlıklar etrafında nicel verileri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

1-Gündem ve Politika haberleri ve Fotoğrafları

2-Ekonomi Haberleri ve Fotoğrafları

3-Kültür-Sanat Haberleri ve Fotoğrafları

4-Köşe Yazısı Haberleri çıkan sonuçlara göre

Çalışmada geleneksel gazete ile internet gazeteciliği arasında gazeteci açısından, okuyucu açısından, gazete işletmecisi açısından bazı farklılıklar olduğu saptanmıştır.

Bu araştırma gösteriyor ki internet gazetelerinde söz konusu haberle ilişkili çok sayıda görsel malzemenin kullanılabilmesi, zaman zaman habere ilişkin video görüntülerinin sunulabilmesi, fotoğraf albümlerinin hazırlanması bu yeni iletişim teknolojisini, gelenekselinden büyük ölçüde farklı kılmaktadır.

Diğer bir ifadeyle İnternet gazeteleri, okuyucu açısından da yeni olanaklar sağlamaktadır. Geleneksel gazeteler belirli periyotlarla yayınlanırken internet gazeteleri günün her saatinde güncellenerek okuyucuya daha yeni haberler sunmaktadır. Günlük yayınlanan geleneksel gazeteler haberi okuyucuya ertesi gün ulaştırabilmektedir. İnternet gazetesi ise gelişen teknolojinin olanaklarını kullanarak haberi okuyucuya anında ulaştırabilmektedir.Bu da araştırmada çıkan sonuçla pekişmektedir.İnternet Gazeteciliğinin Geleneksel Gazetelerden

daha fazla haber ve fotoğraf paylaşması okuyucuyu bu mecraya ittiğini çıkan rakamlardan görmekteyiz. Değişen teknoloji, yaşam tarzları, ekonomik olgular karşısında birçok alanda gerileyen gazeteler bazı gözlemciler göre uzun bir süre daha dağıtmaya ve para kazanmaya devam edeceklerdir. Bazı gözlemciler ise internetin geleneksel gazeteciliği etkilemediği ve geleneksel gazeteciliğinin işlevini en iyi şekilde yerine getirdiği düşüncesindedirler. Yapmış olduğumuz araştırma, internetin geleneksel gazeteciliği etkilediği ve bir değişim sürecinin başladığını göstermektedir. Araştırmamızda, internet gazetelerinin son dakika haberciliğini daha fazla önemsendiği görülmüştür. Bu anlamda en çok güncellenen haber bölümlerinin gündem ve politika haberleri olduğu tespit edilmiştir. İnternet gazetelerinde bazı bölümlerin düzenli olarak güncellenmediği anlaşılmıştır. Günlük tekil ziyaretçi sayısı geleneksel gazetelere oranla internet gazeteciliğinde oldukça yüksektir. Bu noktada araştırmamızın sonuç ve bulguları internet gazeteciliğinin her geçen gün sayısal hızının geleneksel gazeteye göre arttığını göstermektedir.

KAYNAKÇA

- BAŞKUT, Cevat; **Gazetecilik Dersleri**, 1967.
- GÜRCAN, Halil İbrahim; **Sanal Gazetecilik**, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi yayınları no:31, 1999.
- KARADUMAN, Murat, "İnternet ve Gazetecilik", **Yeni İletişim Teknolojileri ve Medya**, der. Sevda Alankuş, İstanbul, IPS İletişim Vakfı Yayınları, 2003, s. 141–155
- TOKGÖZ, Oya; **Temel Gazetecilik**, Ankara, İmge Kitabevi, 5. Baskı. 2003.
- TOKGÖZ, Oya; **Temel Gazetecilik**, Ankara, İmge Kitabevi, 2000.
- TÖRENLİ, Nurcan; **Bilişim Teknolojileri Temelinde Haber Medyasının Biçimlenişi: Yeni Medya, Yeni İletişim Ortamı**, Ankara, Bilim ve Sanat Yayınları 2005
- GEZMEN, Başak; **İletişim Teknolojilerindeki Gelişmelerin Gazeteciliğe Etkileri**, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, 2002.
- TDK, Basın Kanunu

Sürelî Yayınlar

Cumhuriyet Gazetesi, 10 KASIM 2018–19 KASIM 2018

Hürriyet Gazetesi, 10 KASIM 2018–19 KASIM 2018

Sabah Gazetesi, 10 KASIM 2018–19 KASIM 2018

İnternet Kaynaklar

<http://www.cumhuriyet.com.tr> <http://www.sabah.com.tr> <http://www.hurriyet.com.tr>

<http://www.hurriyet.com.tr>, Erişim Tarihi: 10.10.2018 <http://www.sabah.com.tr>

<http://www.byegm.gov.tr/basinmevzuati/kanunlar>

<http://www.byegm.gov.tr/basinmevzuati/kanunlar>

<http://www.byegm.gov.tr/basinmevzuati/kanunlar>